

Univerzita Karlova  
Pedagogická fakulta  
Katedra andragogiky a managementu vzdělávání

## BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Aspekty ovlivňující rodiče při výběru základní školy  
Aspects affecting parents when choosing primary school  
Adéla Šubrtová Solčanská

Vedoucí práce:	RNDr. Jindřich Kitzberger
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Školský management

2019

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Aspekty ovlivňující rodiče při výběru základní školy potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 7. července 2019

### **Poděkování**

Ráda bych touto cestou poděkovala RNDr. Jindřichovi Kitzbergerovi za odborné vedení, cenné rady a připomínky, kterými přispěl k realizaci a dokončení této práce. Stejně tak chci poděkovat všem zúčastněným ve výzkumu za jejich spolupráci. A děkuji také své rodině a blízkým za jejich podporu.

## **ABSTRAKT**

Práce analyzuje situaci v českém základním školství. Nalézá příčiny diferenciací mezi jednotlivými školami a zjišťuje, co tuto diferenciaci škol podporuje. Cílem práce je zjistit, jaké důvody vedou rodiče k volbě alternativní základní školy namísto tradiční, jak velká část rodičů vybírá základní školu pro své dítě a jaké faktory je při tom ovlivňují.

V teoretické části této práce se zabývám základním vzdělávacím systémem v České republice a možnými alternativami v základním vzdělávání. Využívám k tomu textovou analýzu odborné literatury, odborných článků a článků vědecky zaměřených.

Ve výzkumné části zjišťuji pomocí dotazníkového šetření, jak velká část rodičů žáků 1. a 2. ročníků využila možnosti výběru základní školy pro jejich dítě a jaké aspekty jsou pro ně při volbě základní školy rozhodující.

Ukázalo se, že většina dětí dotázaných respondentů navštěvuje tradiční základní školu, přičemž výběr základní školy je podmíněn především její blízkostí od domova rodiny.

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

výběr školy, diferenciací, základní škola, alternativní škola, rodiče

## **ABSTRACT**

The thesis analyzes the situation in Czech primary education. Finds the causes of differentiation between schools and finds out what supports this differentiation of schools. The aim of this work is to find out what reasons parents lead to the choice of alternative primary school instead of traditional, how much parents choose primary school for their child and what factors influence it.

In the theoretical part of this work I deal with the basic education system in the Czech Republic and possible alternatives in basic education. I use a textual analysis of specialized literature, scholarly articles and scientific articles.

In the research part I find out by a questionnaire survey how much of the parents of pupils of the 1st and 2nd classes used the choice of elementary school for their child and what aspects are crucial for them when choosing a primary school.

It turned out that the majority of the respondents' children attended a traditional primary school, and the choice of elementary school is primarily conditioned by their closeness to the family home

## **KEYWORDS**

school selection, differentiation, elementary school, alternative school, parents

## Obsah

Úvod .....	8
1 Charakteristika školského systému v České republice.....	9
1.1 Diferenciace ve školském systému .....	10
1.1.1 Diferenciace škol podle jejich koncepce.....	11
1.1.2 Problémy vyplývající z diferenciace ve školství.....	12
1.1.3 Názor společnosti .....	13
2 Alternativní základní školy .....	15
2.1 Rodičovské reformní hnutí .....	18
3 Rodič a škola .....	21
3.1 Preference rodičů .....	21
3.2 Výběr základní školy .....	24
3.3 Faktory ovlivňující výběr základní školy .....	26
4 Shrnutí .....	30
5 Výzkumná část .....	32
5.1 Charakteristika výzkumu .....	32
5.2 Cíl výzkumu.....	32
5.2.1 Výzkumné otázky .....	33
5.3 Metoda výzkumu .....	33
5.3.1 Zkoumaný vzorek .....	33
5.3.2 Dotazník .....	34
5.3.3 Sběr dat .....	34
5.4 Zpracování a interpretace získaných dat.....	34
5.4.1 Zpracování získaných dat.....	35
5.4.2 Příprava k interpretaci dat.....	38

5.4.3 Interpretace získaných dat.....	38
Závěr .....	56
Seznam použitých informačních zdrojů .....	59
Seznam příloh .....	67





## Úvod

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jaké důvody vedou rodiče k volbě alternativní základní školy namísto tradiční, jak velká část rodičů základní školu pro své dítě vybírá a jaké faktory je při tom ovlivňují.

Vzhledem k větší medializaci základního vzdělávání, dostupnosti informací o různých alternativách ve vzdělávání a pravděpodobně i díky globalizaci se poptávka po alternativních formách vzdělávání zvyšuje. Přirozeně tedy roste i počet alternativních základních škol.

Důvodem k výběru tohoto tématu byl můj osobní zájem o osvětlení této problematiky a také skutečnost, že se jedná o velmi diskutované téma, kterým se zabývají i odborníci v oboru.

Tato bakalářská práce má dvě části, část teoretickou a část výzkumnou. V rámci teoretické části práce se zabývám základním tradičním a alternativním školstvím. Využívám k tomu analýzu odborných textů a článků týkajících se tohoto tématu. Nejdříve charakterizuji školu a základní školský systém v České republice. Zkoumám důvody diferenciací v základním vzdělávání u nás. Dotýkám se toho, jaké alternativy v základním vzdělávání existují a čím se od tradičních základních škol liší. V závěru se snažím osvětlit, z jakých důvodů je alternativní směr vzdělávání pro rodiče atraktivní a jaké mají rodiče představy o vzdělávání svých dětí.

Ve výzkumné části se zabývám tím, jak se k nabídce v oblasti základního vzdělávání staví rodiče. Zda možnost vybrat si základní školu pro své dítě podle svých preferencí využívají. K tomu mi posloužilo dotazníkové šetření, které bylo cíleno na rodiče žáků v 1. a 2. ročnících základních škol.

# 1 Charakteristika školského systému v České republice

Obecně je škola označována jako „místo určené pro organizované vzdělávání, řídčejí skupinka, kroužek lidí (odborníků, umělců) sdílejících podobný názor.“ (Průcha et al., 2013, s. 297)

„Pojem škola se používá ve třech následujících významech:

1. Společenská instituce pro řízenou edukaci, pověřená vzděláváním a výchovou dětí a mládeže příslušných věkových stupňů v organizovaných, hromadných formách, podle určených vzdělávacích programů. Zároveň plní socializační, osobnostně rozvojovou, kulturační a profesionalizační funkci, připravuje děti a mládež na samostatný vstup do života občanského, osobního a pracovního. Soustava škol navazujících stupňů tvoří strukturu školství.
2. Organizační jednotka se značnou mírou autonomie, realizující program formálního vzdělávání na určeném místě a v daném čase, s formálně stanovenými hierarchiemi rolí a vztahů zúčastněných subjektů v organizovaném a účelově vybaveném prostoru. Škola jako organizace s právní subjektivitou vstupuje do formálně určených vztahů s dalšími subjekty a organizacemi (zřizovatel, školská administrativa a správa, kontrolní orgány apod.).
3. Společenství lidí, dospělých a dospívajících, specifické kulturní prostředí pro učení a setkávání generací, v němž se utvářejí vztahy a budoucí konfigurace dětí a mládeže v dospělosti.“ (Průcha et al., 2013, s. 297)

Někteří autoři (např. Helus, 2007) školu označují jako přechodnou stanici mezi rodinou a společností.

„V dynamicky proměnném životě současné školy se odráží i typicky postmoderní pluralita názorů na její postavení, současné funkce i budoucí rozvoj, význam a úkoly.“ (Štětovská, 2011, s. 136) Školu a její úlohu ve společnosti vnímá každý jednotlivec jinak, její ukotvení ale nalezneme v legislativě.

Dle školského zákona (561/2004 Sb.) je škola institucí, která uskutečňuje vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3. Tedy podle rámcového vzdělávacího programu, „který vymezuje povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání; je závazný pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a

žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále závazným základem pro stanovení výše finančních prostředků přidělovaných podle § 160 až 162.“ (§3 Systém vzdělávacích programů, odst. 2; školský zákon 561/2004 Sb.)

Do škol řadíme mateřskou školu, základní školu, střední školu (gymnázium, střední odbornou školu a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odbornou školu, základní uměleckou školu a jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky. Předmětem této bakalářské práce jsou ale pouze školy základní.

## **1.1 Diferenciace ve školském systému**

Základní vzdělávání je v České republice diferencováno díky dvoukolejnosti. Žáci mají možnost svou povinnou školní docházku plnit jak na základní škole po celou dobu devíti let, tak i na víceletém gymnáziu, na které mohou přestoupit již z pátého ročníku.

Jiný druh diferenciace, při níž dochází k rozdělování žáků do škol a tříd podle jejich schopností, je tzv. vnější diferenciace. V praxi se můžeme setkat také s tím, že jsou žáci rozděleni do tříd A, B, C, kdy třída A je třída žáků s nejlepšími školními výsledky, a naopak do třídy C jsou zařazeni žáci s horším prospěchem, nebo s poruchami učení. (Greger, 2013)

„Vedle vnější diferenciace lze uplatňovat také diferenciaci vnitřní, která se uskutečňuje v rámci školní třídy (např. zadávání různých domácích úkolů různě pokročilým žákům) nebo se týká jen menšiny předmětů a času. Důvodem pro diferenciaci výuky je snaha vyhovět rozmanitým potřebám různých žáků. Alternativou k diferenciaci žáků, ať už v jakékoliv formě, je nediferencované vzdělávání reprezentované např. jednotnou školou.“ (Mouralová, 2013, s. 11)

Díky Školskému zákonu z roku 2004 se školám otevřely dveře ke vzniku nekontrolované nabídky různých alternativ ve vzdělávání na úrovni jednotlivých základních škol. Jedná se o výběrové základní školy s různým zaměřením, např. nabídkou speciálního vzdělávání pro nadané žáky, bilingvního vzdělávání, Montessori tříd, matematických tříd, tříd s rozšířenou výukou cizích jazyků, tříd s rozšířenou výukou uměleckých předmětů a podobně. (Straková & Simonová, 2015; Greger, 2013)

### 1.1.1 Diferenciace škol podle jejich koncepce

Kurikulární reformou nám tedy vznikla diferenciace, která je pro naše školství nová. Základní školy se nám samy rozrůznily a v českém vzdělávacím systému je nyní situace dosti nepřehledná. „Rodiče v něm mohou naplňovat podobné představy v rámci škol, které se zřetelně profilují jako výběrové, i v rámci těch, které nabízejí speciální služby jako školy hlavního vzdělávacího proudu. Rozdíl mezi oběma skupinami škol je mnohdy nezřetelný a nutně se nemusí lišit ani kritéria pro přijímání žáků.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 602)

V posledních letech se nám tato situace výrazně ukazuje ve velkých městech, kde je nabídka základních škol různá a rodiče mají možnost pro své dítě základní školu sami zvolit. O některé školy je tedy z řad rodičů zájem velký a o jiné skoro žádný. Školy jsou pod tlakem společnosti nuceny podnikat kroky ke své propagaci. Již od devadesátých let 20. století se ve školském systému objevuje princip trhu.

Ve školách jsou „zdůrazňovány některé principy, které jsou odrazem současných i předpokládaných potřeb společnosti, např. principy spravedlivosti vzdělávání, celoživotního učení, individualizace vzdělávání. Zejména poslední uvedený princip je v českém kontextu důležitou výzvou pro učitele. Vedle obecnějšího požadavku na vytváření podmínek pro maximální rozvoj potencialit každého žáka jde o citlivost ke vzdělávacím potřebám žáků z různých sociálních, kulturních a jazykových prostředí. Významné jsou také požadavky na spolupráci v širší perspektivě. Nejen mezi učiteli dané školy, rodiči a místní komunitou, ale i jinými školami.“ (Straková et al., 2013, s. 80) Základní školy, o které mají rodiče zájem jsou často v úzkém kontaktu s jinými školami právě kvůli vzájemnému předávání zkušeností.

Vzdělávání má být koncipováno tak, aby žáci získané znalosti ze základních škol využili v průběhu celého svého života. Pojetí vzdělávání v kurikulu budoucnosti je podle Strakové (2013, s. 81) charakteristické tím, že „vědění není zprostředkováváno jako statický produkt lidského myšlení (učivo, předmět), ale jako „energie“, jako dynamický proces poznávání a poznání, které se vyvíjí, proměňuje a doplňuje; učení je aktivní utváření a ne pouze předávání hotových produktů; důraz je kladen na vzájemnou provázanost jednotlivých oblastí vědění a na relevantnost vědění získaného ve škole pro řešení problémů v běžném životě; na partnerství mezi učiteli, žáky a jejich rodiči, kteří

spoluvytvářejí společenství třídy a školy; na partnerské vztahy mezi školou a obcí (koncept komunitní školy, která je vzdělávacím, kulturním a společenským centrem obce) a na spolupráci mezi učiteli.“

### **1.1.2 Problémy vyplývající z diferenciací ve školství**

Straková (2015, s. 588) ale upozorňuje, že „čím časnější je diferenciací, tím větší je dopad rodinného zázemí na vzdělávací dráhu dítěte a následně také na spravedlivost vzdělávacího systému.“

Na vysokou míru diferenciací školského systému v České republice a s tím spojené vzdělanostní nerovnosti upozornily mezinárodní výzkumy vědomostí a dovedností, které zde byly realizovány od poloviny devadesátých let minulého století. Tato problematika je nejvíce spojována s víceletými gymnázii, která vytváří časnou diferenciací vzdělávacích drah žáků. Výzkumy realizované převážně v anglosaských zemích (např. Gamoran, Mare 1989; Gamoran 1992; Kerckhoff 1986; Slavin 1990; Hanushek, Woessmann 2005) nám ukazují, že taková diferenciací, založená na základě kognitivních schopností žáků, „nezlepšuje celkové výsledky vzdělávání, ale zvyšuje rozdíly mezi žáky z výběrových a nevýběrových větví. Žáci ve výběrových větvích dosahují lepších výsledků, než by dosahovali v systému společného vzdělávání, a žáci v nevýběrových větvích naopak výsledků horších. Výzkumné studie dále ukazují, že rozdělování do výběrových a nevýběrových větví není spravedlivé: v nevýběrových větvích jsou zastoupeni žáci pocházející z rodin s nižším socioekonomickým statusem čteněji, než by odpovídalo jejich kognitivním schopnostem, ve výběrových větvích jsou naopak neúměrně zastoupeni žáci s příznivým rodinným zázemím.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 588)

S tím souhlasí i Čápková (2014), podle ní: „Česko trpí přílišnou selekcí. Z hlavního proudu vyřazujeme děti do zvláštních škol, naopak rodiče, kterým záleží na vzdělání, posílají své děti na víceletá gymnázia. Nůžky mezi vzděláním, jaké se dostane dětem ze vzdělaných a motivovaných rodin, a tím, jehož se dostává těm ostatním, jsou otevřené hodně doširoka.“

Studie dále ukazují, že „rodiče, kterým na vzdělávání svých dětí záleží, jsou schopni pro ně zajistit výběrové studium i v situaci, kdy by k němu nebyly přijaty na základě testů kognitivních předpokladů. Výzkumy také ukazují, že ve výběrových větvích

mají žáci lepší podmínky ke vzdělání: lepší vybavení, lepší učitele, příznivější učební klima. To vše zvyšuje nespravedlivost diferencovaných systémů.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 588)

Přitom se ve výběrových třídách základních škol vzdělává asi 10 % populace (Straková, 2010), dalších asi 11 % navštěvuje víceletá gymnázia (MŠMT, 2013) a ve školách praktických se vzdělávají asi 4 % populace (MŠMT, 2013). Takže každé čtvrté dítě tak ukončuje povinné vzdělávání v jiném než hlavním vzdělávacím proudu. (Mouralová, 2013)

### **1.1.3 Názor společnosti**

I přesto ve společnosti výrazně převládá podpora vnější diferenciacce (Greger et al., 2009) a veškeré návrhy na omezení rozdělování žáků do skupin podle jejich kognitivních znalostí, tudíž přesun žáků z horního výkonnostního spektra a žáků ze spodního výkonnostního spektra do jedné skupiny, se neshledává s kladnými ohlasy z veřejnosti, ani z laické a ani z pedagogické. (Mouralová, 2013)

Znalost názorů a postojů aktérů je důležitá pro implementaci jakékoliv veřejné politiky. Ve vzdělávací politice je tato potřeba zvláště vysoká, neboť se jedná o silně decentralizovanou oblast, na jejíž realizaci se podílí velké množství jednotlivců a kde je jen omezená možnost přímé kontroly. (Basl et al., 2010)

Dlouhou dobu byl hledán vhodný způsob vzdělávání a výchovy dětí, čehož se podle jedněch názorů dosáhlo zavedením povinné školní docházky. V sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století se však začal v USA objevovat opačný názor, a tedy ten, že rodiče mají právo na volbu způsobu vzdělávání svých dětí a bojovali tak proti zavedené povinné školní docházce. Tento vývoj bylo možné později sledovat i ve vyspělých státech západní Evropy a světa (Kostecká, 2014).

V postkomunistických zemích střední Evropy i v dalších zemích, jako je Estonsko, Rumunsko, Lotyšsko nebo Litva, je patrné, že „rodiče, kteří se rozhodli pro domácí vzdělávání, jsou díky právním úpravám tohoto způsobu vzdělávání ve skutečnosti nuceni být se školou ve velmi úzkém kontaktu, možná užším, než by byli, pokud by dítě řádně navštěvovalo školu.“ (Kostecká, 2014, s. 22) Je tomu tak proto, že kontrolou nad domácím vzděláváním jsou pověřeny školy, do kterých je dané dítě přijato k plnění

povinné školní docházky, či k plnění povinného vzdělávání. Rodiče mají tedy vůči škole podřízené postavení.

„Jeden z nejdůležitějších faktorů podporujících divergenci (legislativních řešení domácího vzdělávání) představuje skutečnost, že neexistuje obecně přijímaný konsenzus, zda je domácí vzdělávání plnohodnotnou alternativou školního vzdělávání, či nikoli. Tento konsenzus neexistuje ani v rovině odborné (Mertin, 2010; Štech, 2003), ani v rovině politické (Kostecká, 2014)“. K tomu přispívá i fakt, že se Evropská unie, která se jinak snaží o harmonizaci školských systémů, k tématu domácího vzdělávání nijak nevyjadřuje a rozhodnutí nechává na daném členském státě. (Kostecká, 2014)

## 2 Alternativní základní školy

Potřeby rodičů i jejich dětí jsou různé, a tedy i poptávka po základních školách se liší. Především proto můžeme v České republice zaznamenat pestřejší výběr základních škol, ze kterých si mohou rodiče vybrat ideální školu pro své dítě. Je to hlavně díky nově vzniklým alternativním školám, které jsou nyní na vzestupu. (Straková & Simonová, 2015)

Alternativní škola se dá charakterizovat jako termín, který v sobě skrývá všechny druhy škol (soukromé i veřejné). Tyto školy však mají jeden podstatný rys: „odlišují se od hlavního proudu standardních (běžných, normálních) škol vzdělávacího systému. Odlišnost může spočívat ve specifichnostech obsahu vzdělávání, organizace a metod výuky, hodnocení vzdělávacích výsledků žáků aj. Pojem alternativní škola nelze tedy vztahovat pouze k soukromým školám, resp. k typu zřizovatele školy, protože nestandardní mohou být i některé školy veřejné“. (Průcha et al., 2013, s.16)

Vrátíme-li se do historie školství a ke vzniku alternativních a reformních škol, zjistíme, že „na počátku reformně pedagogického hnutí stojí kulturně kritický rozchod se školou, která byla označena za školu tradiční, konzervativní, intelektuálskou a verbalistickou s didaktikou určenou učiteli a ne dítěti.“ (Rýdl, 1992, s. 10)

Tato reformní hnutí posouvají celý vzdělávací systém a určují jeho nové rozměry. Kupříkladu začlenění a používání žákovské samosprávy máme díky Vittorinu da Feltre z jeho vybudovaného „Domu radosti“, respektování individuálních zvláštností žáků prosazoval Jan Amos Komenský a například Jean Jacques Rousseau lpěl na výchově žáka v souladu s přírodou. Lev Nikolajevič Tolstoj zase usiloval o využitelnost školních poznatků a o svobodnou volbu žáků při vzdělávání, ve kterém má být učitel partnerem dítěte.

Ve dvacátých a třicátých letech 20. století pak vznikaly reformní školy jako jsou: montessori, waldorfská, daltonská, jenská a freinetova. Později začaly v západních zemích, tedy hlavně v USA a ve Velké Británii, vznikat svobodné školy inspirované Summerhillskou koncepcí od A. S. Neila.

Alternativní školy se díky postupnému vývoji staly přirozenou součástí školského systému. Všechny alternativy a reformy mají společný cíl „změnit vztah žáků ke škole a vzdělání a rozvíjet co nejlépe osobnost dítěte“. (Alternativní školy, online)



Dobře dostupné, a tedy i nejznámější alternativní školy u nás jsou Waldorfská škola a Montessori škola. Jedná se o tzv. reformní školy, neboť vznikaly ve světě v první polovině 20. století. Vedle nich existuje druhý typ alternativních škol. Tyto alternativní školy staví na zkušenostech z reformních škol a také na nových vědeckých poznatcích z oboru pedagogiky a psychologie, jsou to školy: Začít spolu, Zdravá škola, Lesní či Přírodní škola a Integrovaná tematická výuka. (Průcha, 1994)

Společným rysem alternativních škol jsou tyto znaky:

- Zaměřena pedocentricky
- Aktivní vyučování
- Komplexní výchova – rozvoj emoční a sociální oblasti jedince
- Škola jako životní společenství – utváření forem a postupů vzdělávání společně s žáky, učiteli i rodiči
- Učení z života pro život – zapojení žáků do světa práce (Průcha, 1994; Alternativní školy, online)

Mluvíme-li o alternativách a alternativním školství, nelze opomenout také tzv. inovativní školy. Karel Rýdl (1999, s. 12) inovativní školu charakterizuje jako „specifický český, zatím neoficiální pojem, který má označovat školu prosazující v praxi metody a formy práce umožňující naplňovat pedagogické principy alternativní pedagogiky, jejichž konečným důsledkem je zdravý a přirozený vývoj jednotlivců a minimalizování sociálně negativních jevů ve společnosti.“

Toto znění nám nabízí myšlenku, že vlastně každá alternativní škola je škola inovativní, „neboť kterákoli realizovaná alternativa znamená, že byla zavedena nějaká inovace, změna, ve srovnání s nějakým existujícím standardem, normou, etalonem apod.“ (Průcha, 2012, s. 28)

Protože se jedná o termín, který není v pedagogické teorii důkladně definován, doplním ho ještě definicí pojmu pedagogická inovace od J. Skalkové (1999, s. 73): „Obvykle se pod pojmem inovace chápe rozvíjení a praktické zavádění nových prvků do výchovného a vzdělávacího systému. Cílem inovace je zkvalitňování tohoto systému. Inovační snahy, které sledují určité změny, obvykle vycházejí z jednotlivých škol, od učitelů i ze sféry vědy, odborných pracovišť, školských institucí. Inovační úsilí je spjato s určitým společenským kontextem, který podmiňuje zájmy na změnách a dává podněty

k těmto změnám. Mohou se týkat nových struktur školy, jejího obsahu, metod a změn těžiště hodnot, na něž se výchovně-vzdělávací systém orientuje.“ Do inovativních škol tedy můžeme zařadit také například malotřídní školy a školy s rozšířenou výukou některého z vyučovaných předmětů.

Soubor možných alternativ ve vzdělávání se nám tedy značně rozšířil. U výše popsaných charakteristik jednotlivých pojmů můžeme zaznamenat, že se překrývají. Je tedy zřejmé, že ačkoliv jsou to pojmy hojně používané, jejich přesný význam není zřejmý. (Průcha, 2012)

Je ale jisté, že alternativní školy mají ve vzdělávání své místo. Například v Praze, kde se nachází celkem 285 základních škol, je zaznamenán v posledních pěti letech vznik 25 nových základních škol, které byly zapsané do Rejstříku škol<sup>1</sup>. V tabulce níže uvádím, o které konkrétní základní školy se jedná.

Název školy	Datum zápisu
Métis – základní škola s.r.o.	01.09.2013
Montessori školy Andílek – mateřská škola a základní škola, o.p.s.	01.09.2013
Mateřská škola a základní škola pro děti s kombinovaným postižením SMILING CROCODILE, o.p.s.	01.09.2013
Victoria School, s.r.o., základní škola a mateřská škola	01.09.2014
Základní škola Wonderland Academy s.r.o.	01.09.2014
Základní škola COMPASS s.r.o.	01.09.2014
VĚDA základní škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky s.r.o.	01.09.2014
International Montessori School of Prague, mateřská škola a základní škola, s.r.o.	01.09.2014
Základní škola Livingston s.r.o.	01.09.2015
1. ScioŠkola Praha – základní škola, s.r.o.	01.09.2015
Anglofonní základní škola, z.ú.	01.09.2015
Heřmánek Praha, základní škola	01.09.2015
2. ScioŠkola Praha – základní škola, s.r.o.	01.09.2016
Základní škola Marché Montessori s.r.o.	01.09.2016
Základní škola Arkáda	01.09.2016
Global Minded mateřská škola a základní škola s.r.o.	01.09.2017
Základní škola Orangery s.r.o.	01.09.2017
3. ScioŠkola Praha – základní škola, s.r.o.	01.09.2017

<sup>1</sup> Rejstřík škol = veřejný seznam škol a školských zařízení vedený MŠMT a KÚ, dostupný z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>

Základní škola Formanská, příspěvková organizace	01.09.2018
Základní škola Be Open s.r.o.	01.09.2018
Základní škola Square s.r.o.	01.09.2018
4. ScioŠkola Praha – základní škola, s.r.o.	01.09.2018
Montessori základní škola Archa, z.s.	01.09.2018
5. ScioŠkola Praha – základní škola, s.r.o.	01.09.2018
Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy, Praha 4, Jitřní 185, příspěvková organizace	01.09.2018

Podíváme-li se blíže na tyto školy, zjistíme, že ve většině případech se jedná o školy alternativní. Tradiční školství je tedy hojně doplňováno různými alternativami.

## 2.1 Rodičovské reformní hnutí

Alternativy ve vzdělávání existovaly přirozeně již od počátku vzdělávání. Vznikaly jako „produktivní opozice vůči stávajícímu školskému systému, řízenému státem. Snaha po alternativnosti je dodnes stálým zřetelem reformních snah, jejich plánování a argumentace...“ (Rýdl, 1990, s. 41)

Reformní snahy nyní můžeme zaznamenat u rodičů dětí navštěvující základní školy. Kopecká (2014) tvrdí, že rodičům na běžných školách vadí především známkování. „Podle nich vytváří tlak na dítě a vede jen k porovnávání s ostatními. Učitelé si pak děti zařadí do škatulek „jedničkáři“ až „pětkaři“. Chyba se nepřipouští a je hned potrestána špatnou známkou. Podle odpůrců známkování se nepracuje s tím, že se chyba může pozitivně využít.“

Hlas rodičů není pouze slyšet, ale je i vidět, vzniká totiž další alternativa škol, a tedy školy vzniklé z iniciativy rodičů.

Školy vzniklé z iniciativy rodičů jsou v posledních letech na vzestupu. Důvodem jejich vzniku je nesouhlas rodičů s představami státní školy, do které má jejich dítě nastoupit do první třídy. Konkrétně je trápí to, že spokojenost s danou státní školou ovlivňuje to, jakého učitele žák má. Rodičům tedy školský systém vlastně nic nezaručuje. (Lukešová, 2014)

„V České republice daleko více než v jiných zemích záleží na tom, do jaké třídy, respektive školy a s kým žák chodí [Greger, Soukup 2014<sup>2</sup>].“ (Straková & Simonová, 2015, s. 592)

Mnoho učitelů se svými žáky jedná s nadřazeností. Není tedy zarážející, že velkým rozdílem mezi klasickou státní školou a školou vzniklou z iniciativy rodičů je, jak říká Jitka Lukešová (2014) to, že vztah s dětmi mají učitelé postavený úplně jinak, než jak to bývá v tradičních státních školách. Nikdo děti do učení nenutí. S tím souvisí i to, že nepoužívají žádnou vnější motivaci jako třeba známky, tresty, ale ani pochvaly.

Bohumil Kartous (2014) vysvětluje, proč podle něj tyto školy vlastně vznikají: „Těmto rodičům se zdá, že školství a veřejný sektor neposkytuje dětem to, co oni od vzdělávání očekávají. A druhá věc je, že se často obávají určitých sociálních patologií, které jsou časté ve veřejných školách, například šikany,“

Svůj osobní důvod k založení školy Purkrabka ve Škvorci u Prahy (z iniciativy rodičů) podává i Vladimíra Buriánová (2014): „Děti rostou rychle a my pro ně chceme kvalitní vzdělání teď. Nechceme dávat svoje děti někam, kde to nemá smysl. Já bych ráda ovlivnila to, aby naše školství bylo kvalitnější. Jenže dám dítě do státní školy, budu tam kritizovat a čekat roky, než se projeví změna. A na to čekat nemůžeme. To je podle mě taky důvod, proč i ostatní rodiče berou iniciativu do svých rukou“.

„Nelze tvrdit, že celé české školství zaspalo a nedokázalo se přizpůsobit novým pedagogickým směrům. Škol, které pochopily, že změna je nutná, přibývá, jsou jich desítky. Zatímco v devadesátých letech jich bylo opravdu pár, dnes díky rámcovým vzdělávacím programům mohou školy legálně zařazovat alternativní směry do výuky, kombinovat tak prvky z montessori pedagogiky, waldorfské pedagogiky či daltonského plánu.“ (Kopecká, 2014)

V devadesátých letech jsme zaznamenali boom soukromých středních škol, který byl způsoben poptávkou po maturitních vysvědčeních a možnostmi rozvíjet business i v oblasti vzdělávání. Dnes se zakládají nestátní základní školy na popud pocitu elit, že veřejný sektor selhává. Zajímavé ale je, že tyto školy často nejsou business projekty. Provozovatelé jsou spokojeni, když hospodaří s kladnou nulou. Opravdová hodnota těchto

---

<sup>2</sup> Greger, D., P. Soukup. 2014. Rozdíly ve výsledcích jednotlivých škol a tříd na 1. stupni ZŠ a sociální podmíněnost dosažených výsledků žáků. (Nepublikovaný rukopis).

projektů je vytváření vzdělání. Za poslední tři roky vznikly desítky škol, které nabízejí svým žákům vzdělání bez rozdělování do tříd podle věku, pětáctýřicetiminutového vyučování, tradičního rozdělení výuky do předmětů apod. (Kartous, 2015)

Uvědomuji si, že „tradiční škola současnosti totiž začíná ztrácet svou funkčnost a efektivnost. Není plně schopna naplňovat potřeby současné společnosti.“ (Jůva, 1996, s. 112) Což je důvodem, proč do tradičních základních škol začaly pronikat myšlenky převzaté z koncepcí alternativních škol.

### 3 Rodič a škola

Současným trendem je rodičovství odsunout do pozdějšího věku, a tak se nyní setkáváme převážně se zralými rodiči ve vyšším věku, kteří mají mnoho zkušeností a z toho vyplývající vlastní názory a postoje (Šulová, 2011).

Podle J. Kocourkové (2002) dochází k odsunu rodičovství do pozdějšího věku ze dvou různých příčin. První souvisí se změnou hodnotové orientace, kdy došlo k posílení individualismu a je zdůrazňována seberealizace jedince a jeho práv. Lze to brát tak, že se ukazuje posílení odpovědnosti za vlastní život, ale také tak, že mladí lidé k rodičovství přistupují se zvýšenou zodpovědností. Druhá souvisí se sociálně – ekonomickým tématem, omezením státní podpory totiž nastala pro rodinu ekonomická nejistota. Mladí lidé se v tomto případě více věnují práci a kariéře, aby se do budoucna finančně zaopatřili a aby se dokázali o rodinu postarat.

L. Rabušic (2002) doplňuje předchozí názor tím, že podle ní pro mnohé lidi dítě znamená jednu možnost jejich realizace. Dítě už není cílem partnerského života, je to jedna z variant životního stylu. Z tohoto důvodu také přibývá rodin, které mají pouze jedno tzv. statusové dítě. Což velmi působí na to, jakou měrou se rodiče o své dítě zajímají. Mají-li rodiče pouze jedno dítě, má jejich veškerou pozornost a péči, kterou by v případě více potomků rozdělovali mezi ně všechny.

Není tedy překvapivé, že se postoje a názory rodičů znatelně proměnily. Školy nyní spolupracují s rodiči, kteří jsou převážně ochotni experimentovat a jsou otevřeni novým vzdělávacím metodám. Můžeme hovořit o tzv. proreformních rodičích. (Feřtek, 2015)

#### 3.1 Preference rodičů

Z průzkumu<sup>3</sup>, který se prováděl mezi rodiči dětí v předškolním věku a rodiči žáků prvního stupně základních škol, vyplynulo, že čtyřicet šest procent rodičů by preferovalo smíšené třídy, kde by byli žáci rozděleni podle zájmu a znalostí, nikoliv podle věku.

---

<sup>3</sup> KUNC, Tomáš (2015) - Na přípravě výzkumu se podílely společnosti EDUin, Scio, Společnost Montessori, Unie center pro rodinu a komunitu a neformální sdružení pro individualizaci vzdělávacího procesu Vysněná škola. (dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/grafika-priplatit-za-vzdelani-pro-dite-rodice-souhlasir~5ba4e0ee4fbd11e594170025900fea04/>)

Více než šedesát procent rodičů si přeje pro své dítě individuální přístup, který bude zohledňovat jeho schopnosti, úroveň znalostí a momentální zájem o danou problematiku nezávisle na předem daném rozvrhu.

Padesát šest procent rodičů je ochotno platit za školu, která bude lépe vyhovovat individuálním potřebám dítěte, více než tisíc korun měsíčně. Zbýlých čtyřicet čtyři procent je ochotno platit částku nižší.

Je důležité podotknout, že pouhá tři procenta oslovených rodičů mají své děti na nestátních školách. Více než polovina dotazovaných rodičů akceptuje časový dojezd jejich dítěte do školy maximálně do třiceti minut. Co je asi nejvíce překvapivé oproti předchozím výzkumům, je zjištění, že pro většinu dotazovaných rodičů – konkrétně devadesát procent – je podstatnější, aby jejich dítě ve svém budoucím povolání rozvíjelo svůj specifický talent a věnovalo se tomu, co ho bude bavit. Namísto toho, aby mělo dobře placené povolání, které je pro něj zárukou vyššího společenského statutu.

Úlohou školy je podle rodičů, více než kdy předtím, vést žáky především k zodpovědnému přístupu, samostatnosti a touze dále se vzdělávat. Velký důraz zůstává na předávání základních znalostí, jako jsou čtení, psaní, počítání, jazyky apod. (Kunc, 2015) Tyto požadavky rodičů nám zrcadlí kurikulární reforma, která je postavena právě na rozvíjení žákových kompetencí<sup>4</sup>. (RVP ZV, 2017)

„Jak naznačují již zmíněné odpovědi, jde z velké části o rodiče s nezvyklými názory, z nichž mnozí jsou relativně spokojeni prostě proto, že oni ve svém okolí školu, která by jim vyhovovala, našli.“ (Feřtek, 2015) Je zjevné, že jde o rodiče, kteří jsou ochotni ze státního školství odejít, pokud spokojeni nebudou. Výsledky průzkumu jsou klíčové, zejména proto, že ukázaly, kudy se vydat, aby se podařilo ty motivované a angažované rodiče v systému veřejného vzdělávání udržet.

Můžeme tedy tvrdit, že jde o rodiče, kteří se chtějí více podílet na tom, jak budou jejich děti vzdělávány. Podle Feřteka (2015) „přibývají rodiče, kteří se o vzdělávání zajímají, považují je za důležité a rozumí i relativně specializovaným problémům v oboru.“

---

<sup>4</sup> Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. (RVP ZV 2017, dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>)

Pedagogové tvrdí, že je pro učení efektivnější, když tento proces probíhá v různověké skupině žáků. Že nejdůležitější částí v učení je motivace, a proto je důležité s žákem pracovat, když je daným tématem zaujatý. Vnitřní touha mu pomůže se věci naučit rychleji a především lépe. (Dvořák, 2005; Doulík & Škoda, 2011)

Generace současných rodičů sdílí tyto názory pravděpodobně v důsledku vlastní praxe – „mnozí za sebou mají zahraniční studijní či pracovní zkušenost – a nejspíš také z médií, která se škole a vzdělávání věnují v posledních letech s mnohem větší intenzitou.“ (Feřtek, 2015) Díky snadnému přístupu k informacím jsou dnes rodiče mnohem více informovaní, než tomu bylo dříve. Poznáváme to také na tom, že část z nich je ochotna si za dobrou základní školu platit.

Podle Tomáše Feřteka (2014) nyní „dorostla generace, která odmítá klasické základní školy.“

„Nejdůležitější zprávou výše zmíněného průzkumu sledující postoj českých rodičů ke vzdělávacímu systému je to, že třetina těch nespokojených sestává z lidí s vyšším sociálním statusem, vzděláním a ambicemi.“ (Kartous, 2015) Jde o potencionálně vlivnou skupinu, z níž se rekrutují tzv. opinion makers, lidé nastolující novou společenskou agendu tím, že se svými názory veřejně vystupují a jsou ochotní se angažovat. Tato skupina je pro rozvoj společnosti klíčová. Oni jsou generátorem společenské dynamiky, vidí vzdálenější horizonty, otevírají nové dveře. (Feřtek, 2015; Kartous, 2015)

Stejně tak, jako se rozvíjí společnost, se rozvíjí i škola. „Prakticky všechny změny, jimiž prochází společnost, zachycuje jako citlivý seismograf řada společenských institucí – jednou z nejvýznamnějších je škola.“ (Štětovská, 2011, s. 136) V posledních dvou desítkách let prochází školy jak v zahraničí, tak i v tuzemsku, řadou významných proměn. Škola „je první v pořadí těch, jež postihují změny, a první z těch, kteří na ně mají připravovat.“ (Štětovská, 2011, s. 136)

Na školy je tedy působen velký tlak pramenící z kladení nových a nových nároků společnosti. Očekávání stoupají a školy se musí rychlému tempu změn ve společnosti přizpůsobovat, aby své potencionální žáky nalákaly.

Školy, které se rodičům zamlouvají jsou takové, které s rodiči jednají a informují je o tom, co se s jejich dětmi děje. Pro školu je zásadní umět s rodiči spolupracovat. Rodiče jsou pro školu partnerem, a proto je důležité s rodiči komunikovat. Škola i rodič mají



společný cíl – rozvoj a bezpečí žáka/dítěte. Pokud rodiče škole kladou otázky, je to ukazatel toho, že mají o vzdělávání svého dítěte zájem. Je proto nemístné jejich otázky bagatelizovat či na ně vůbec neodpovídat. (Čáp, 2014)

### **3.2 Výběr základní školy**

V České republice mají rodiče možnost vybrat si základní školu, do které jejich dítě nastoupí k plnění povinné školní docházky. Což je o důvod navíc, aby byly školy rodičům nakloněny, dokázaly s nimi jednat a tím udržovaly pozitivní kontakt.

„Možnost volby byla uzákoněna relativně brzy po zavedení demokracie a byla vnímána jako realizace nezadatelného práva rodičů vybrat si pro své děti takové vzdělání, které je dle Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod v souladu s jejich vlastním filozofickým a náboženským přesvědčením (Evropský soud pro lidská práva 2002). Zároveň byla považována za příležitost pro zlepšení kvality školy prostřednictvím emancipace rodičů.“ (Straková, 2015, s. 589)

Na druhou stranu ale řediteli školy ze zákona plyne povinnost přijmout přednostně žáky s místem trvalého bydliště ve školském obvodu spádové školy. Což tedy znamená, že svobodná volba rodičů je omezena, a to především počtem možných přijatých žáků na jejich konkrétní vybranou základní školu.

„Možnost výběru školy v primárním vzdělávání je v českém vzdělávacím systému považována za nezpochybnitelné právo rodičů.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 603) Jaké dopady má tato možnost na vzdělávací výsledky a na spravedlivý přístup ke vzdělávání je již popsáno v dřívější kapitole.

Výběr vhodné školy se stává klíčovým tématem již na počátku vzdělávací dráhy dítěte. „V současné době je možno nahlížet první snahy o volbu náročnější vzdělávací linie, a to absolvováním přijímacího řízení na základní školy s rozšířenou výukou jazyků, které jsou otevírány již od prvního ročníku.“ (Kasíková & Straková, 2011, s. 99)

Rodiče jsou přitom ochotni pro zápis svého dítěte na zvolenou školu podstoupit nemalé oběti. (Straková & Simonová, 2015) Škola, a tedy i vzdělání má pro rodinu čím dál větší význam.

Navíc ještě tvůrci vzdělávacích politik neustále posilují rodiče v přesvědčení, že je důležité umět si vybrat pro své dítě dobrou školu. Přicházejí tedy s rozmanitými radami,

jak toho docílit. Například rodičům radí navštívit školu, promluvit si s ředitelem, navštívit výuku v první třídě a podobně. (Straková & Simonová, 2015)

Z toho vyplývá, že školu pro své dítě vybírají i ti rodiče, kteří výběr za důležitý nepovažují. Vedle tlaku působícího na rodiče z článků v tisku a z pořadů v televizi na ně působí i kontakt s rodiči stejně starých dětí, kteří téma výběru základní školy pro své dítě velmi řeší a určují si tím svou hodnotu rodiče. Vzbuzuje to v nich pocit, že dobrý rodič školu pro své dítě vybírá. (Straková & Simonová, 2015) Za následek to má tedy to, že se o výběr základní školy zajímají i ti rodiče, kteří by se o to jinak nezajímali.

„Dosažení kvalitního vzdělávání je v rámci našeho sociokulturního prostředí považováno za jeden z rozhodujících faktorů budoucího uplatnění jedince v profesním životě. Nejen z tohoto důvodu vnímá řada rodičů zajištění odpovídající školy pro své dítě jako prioritu. Spokojenost dítěte i rodiče se školou významně ovlivňuje pozitivní klima celého rodinného systému a stává se motivačním faktorem pro další studium. Tato skutečnost podněcuje rodiče, kteří jsou o významu kvalitního vzdělání přesvědčeni, k výběru takové školy, která jejich představy o adekvátním vzdělání a výchově dítěte bude naplňovat.

„Výběr školy v České republice tak ztrácí svoji elitní funkci. Školu nevybírají pro své děti pouze vysokoškolsky vzdělaní rodiče z velkých měst, ale všichni, kdo jen trochu mohou a jsou schopni výběr zajistit. Možnost výběru školy zvýhodňuje děti rodičů s minimálně maturitním vzděláním ve větších městech a potencionálně může přispívat k posilování vzdělanostních nerovností. Zhruba sedmnáct procent rodičů se při výběru školy poohlíží po škole se speciálním zaměřením, nejčastěji se jedná o školu s rozšířenou výukou cizích jazyků. Při výběru školy se speciálním zaměřením je důležité vnímané nadání dítěte a charakteristiky rodičů – jejich nejvyšší dosažené vzdělání a sociální zdatnost.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 600)

Vliv socioekonomického statusu rodiny na výběr náročnější školy a ochotu větší investice do vzdělávání přináší na základě analýzy výsledků výzkumů PISA 2000 též studie Role rodiny a školy v reprodukci vzdělanostních nerovností (Matějů, Straková, 2003). Tato studie vychází z předpokladu, že dvoukolejnost vzdělávacího systému „zvyšuje aspirace rodičů s vysokým sociálně-ekonomickým statusem a snižuje aspirace rodičů s nízkým sociálně-ekonomickým statusem“ (Matějů & Straková, 2003, str. 627).

Současně nelze v diskuzi o výběru vzdělávací dráhy dítěte opomíjet fakt, že rodiče utvářejí významnou zájmovou skupinu, která je často ochotna podnítit iniciativu pro naplnění vlastních představ o vzdělávání. Tomu nasvědčují realizované projekty, jakými je například založení soukromých škol „Cesta k úspěchu“, „Škola hrou“ či „Mensa gymnázium“, kde na počátku významně intervenovala aktivita zainteresovaných rodičů. V těchto školách se projevuje důraz na poskytování individuální vzdělávací péče dětem se specifickými vzdělávacími potřebami, mezi které řadíme dle vyhlášky č. 73/2005 Sb. též děti mimořádně nadané. Tyto soukromé školy však naplňují i jiné rodičovské představy.

### 3.3 Faktory ovlivňující výběr základní školy

Každý rodič při výběru základní školy pro své dítě zohledňuje jiné aspekty, které mohou mít různou prioritu. Což znamená, že se jedná o zcela individuální záležitost.

To, že je potřeba se zabývat tím, jakým způsobem se žáci do škol rozdělují ukazuje například výstup řešení projektu Grantové agentury České republiky<sup>5</sup>: Vztahy mezi dovednostmi, vzděláváním a výsledky na trhu práce: longitudinální studie (číslo P402/12/G130).

Na tuto problematiku můžeme nahlížet pomocí dvou přístupů: teorie racionálního jednání<sup>6</sup> a teorie sociální a kulturní reprodukce podle Pierra Bourdieua. Teorie racionálního jednání, jež je rozpracována např. Goldthorpem a Breenem (Breen & Goldthorpe 1997; Goldthorpe 1998), se zakládá na tom, že se rodiče chovají jako racionální jedinci – vybírají mezi jednotlivými alternativami škol podle jejich dostupnosti, na základě hodnocení nákladů a výnosů a na základě úspěšnosti žáků, kteří danou školu navštěvují. Rozhodování takových rodičů ale není kulturně nezávislé. Individuální rozhodnutí se vždy realizuje v daném sociálním kontextu (Hechter & Kanazawa 1997). Což vede k různým volbám v případě rodičů s různou úrovní dosaženého vzdělání. Tato teorie tedy uspokojivě vysvětluje, jakým způsobem se jedinci při volbě školy rozhodují v daném sociálním kontextu. Nicméně pro zasazení tohoto rozhodování do širšího sociálního kontextu je

---

<sup>5</sup> Grantová agentura České republiky (GA ČR) je organizační složkou státu, která jako jediná instituce v naší zemi poskytuje z veřejných prostředků účelovou podporu na projekty základního výzkumu. V rámci vyhlášených programů financuje vědecké projekty jak pro erudované vědce a týmy, tak pro mladé a začínající vědecké pracovníky. (O GA ČR. GA ČR [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <https://gacr.cz/o-ga-cr/o-nas/>)

<sup>6</sup> rational action theory – RAT

důležitá teorie sociální a kulturní reprodukce od Pierra Bourdieua, která vymezuje hranice pro aplikování racionálního jednání (Glaesser & Cooper 2014).

Bourdieu (1983) tvrdí, že na volbě školy se podepisuje také reprodukce sociálního statusu rodiny, přičemž důležitý je především kulturní kapitál. Ten souvisí s prostředím, ve kterém dítě vyrůstá a tvoří ho znalosti, dovednosti a návyky, které se vytvářejí v průběhu dětství a které jsou určovány kulturním kapitálem jeho rodičů.

Existuje však obecnější shoda, že na míru vzdělanostní nerovnosti má podíl jak ekonomický, tak sociální i kulturní kapitál. (Straková & Simonová, 2015)

Lze doložit, že lépe situovaní rodiče si obvykle školu vybírají častěji a volí školy kvalitnější (Butler et al. 2013). Dále se ukazuje, že pokud mají školy možnost vybrat si žáky, které přijmou přednostně, volí spíše žáky z rodin s lepším socioekonomickým statusem (Burgess et al. 2011).

„Tímto způsobem pak možnost výběru školy spíše přispívá ke zvyšování nerovnosti kvůli tomu, že dochází k rozdělování žáků do škol na základě jejich socioekonomického statusu nebo etnika, a stává se mechanismem, který podporuje výhody těch, kteří je měli na začátku díky tomu, že se narodili do rodin s lepším socioekonomickým zázemím (Echols, McPherson, Willms 1990).“ (Straková & Simonová, 2015, s. 591)

Níže čerpám poznatky z výzkumu, který zjišťuje postoj rodičů k volbě základní školy a identifikuje faktory, které volbu ovlivňují. Výzkum byl realizován v roce 2014 v rámci longitudinálního šetření CLoSE (Czech Longitudinal Study in Education). Šetření sleduje kohortu<sup>7</sup> předškolních dětí na přechodu z mateřské školy do povinného vzdělávání. „Pro potřeby tohoto šetření bylo náhodně vybráno 95 mateřských škol z databáze mateřských škol v celé České republice. Následně byla v těchto školách vybrána náhodně jedna předškolní třída (v případě, že byly třídy diferencovány podle věku dětí) nebo předškoláci z různých tříd (v případě věkově heterogenního uspořádání). Rodičům předškoláků byly rozdány dotazníky, které zjišťovaly způsob výběru mateřské školy, spokojenost s mateřskou školou, okolnosti výběru školy, charakteristiky dítěte, případně okolnosti zvažování odkladu. Dotazníky vyplňovaly v 87 % případů matky dítěte. Sběr dat

---

<sup>7</sup> Kohorta = množina entit vykazujících shodné hodnoty specifikovaných charakteristik; např. skupina studentů/studentek, kteří zahájili studium určitého oboru v určitém akademickém roce. (Slovník cizích slov, dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/kohorta>)

byl realizován tazateli agentury STEM/MARK. Datový soubor obsahuje údaje od 2008 rodičů. Návratnost činila 49,5 % (tedy dotazník vyplnila polovina z oslovených rodičů), výsledný soubor lze považovat za reprezentativní vzhledem k populaci rodičů předškoláků. Výsledná data proto nebyla převážena. Následně byla u dětí, jejichž rodiče poskytli souhlas s diagnostikovaním dítěte a dalším sledováním (795 dětí), provedena diagnostika matematických dovedností a zrakové percepce.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 593)

„Výsledky ukazují, že v roce 2014 vybírali základní školu pro své dítě téměř dvě třetiny rodičů. Vnímání důležitosti výběru a jeho faktická realizace, jakož i volba školy se zaměřením rostou s dosaženým vzděláním a velikostí obce. U sídel s počtem obyvatel minimálně 5000 je podíl rodičů, kteří vybírali školu, vyšší než podíl těch, kteří považují výběr školy za důležitý.

Z dalších analýz vyplynulo, že při výběru školy rodiče často volí velmi aktivní přístup: dvě třetiny těch, kteří vybírali školu, navštívily den otevřených dveří, desetina navštívila školu v jiném termínu, třetina rodičů se obrátila se svými otázkami na zaměstnance školy a dvě třetiny se doptávaly u rodičů stejně starých dětí.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 596)

Dozvídáme se například to, že rodiče s vybavenou knihovnou (více než 200 knih) vybírají školu pro své dítě o třetinu častěji než rodiče s méně knihami. Zároveň rodiče s maturitním vzděláním vybírají školu pro své dítě o polovinu častěji než rodiče se vzděláním nižším. Jako ještě významnější faktor se zde projevilo bydliště v obci s nejméně 5000 obyvateli. V tomto případě je šance výběru školy téměř čtyřikrát vyšší než v malých obcích při kontrole vlivu vzdělání rodičů a počtu knih.

Z celkových výsledků je zřejmé, že od roku 2009<sup>8</sup> do roku 2014 se situace významně změnila. V roce 2014 se stal výběr školy téměř čtyřikrát čtenějším než v roce 2009. (Straková & Simonová, 2015)

Podíváme-li se na častý výběr rodičů, tedy na volbu školy se zaměřením, zjišťujeme, že tento případ není doménou vysokoškolsky vzdělaných rodičů: vysokoškolské vzdělání se ukázalo jako statisticky nevýznamné, stejně jako počet knih v domácnosti. Když tedy tyto dvě proměnné vypustíme, všechny ostatní proměnné se projeví

---

<sup>8</sup> Sociologický výzkum zaměřený na analýzu struktury postojů a očekávání veřejnosti k oblasti školství, výchovy a vzdělávání provedené agenturou STEM/MARK na zakázku MŠMT na kvótním výběru rodičů s dětmi v povinném vzdělávání.

jako statisticky významné. Jako nejsilnější prediktor se projevil sociální kapitál, jako nejslabší velikost obce. Z těchto výsledků můžeme tedy soudit, že děti, které jsou svými rodiči vnímané jako nadané a které mají rodiče s vyšším sociálním a kulturním kapitálem, mají zhruba dvojnásobnou šanci, že pro ně rodiče budou vybírat školu se zaměřením než děti, pro které toto neplatí.

Na tomto šetření se tedy potvrdil předpoklad o výběru škol spojovaný se zkušenostmi ze zahraničí, který se týká vyšších šancí dětí z rodin s vyšším socioekonomickým statutem, které se projeví právě tím, že pro ně rodiče budou vybírat školu a že pro ně budou schopni vybrat lepší školu.

K potvrzení došlo již v řadě předchozích studiích (např. Söderström & Uusitalo 2010). Naopak děti, které mají rodiče s nižším než maturitní vzdělání, mají poloviční šanci, že pro ně budou rodiče školu vybírat, a dvakrát menší šanci, že pro ně budou vybírat školu se zaměřením než děti, jejichž rodiče mají vyšší vzdělání. Je nutné podotknout, že vysokoškolské vzdělání se ukázalo jako statisticky nevýznamné.

Souhrnem tedy toto šetření poměrně přesvědčivě ukazuje, že volba školy zvýhodňuje děti s příznivým rodinným zázemím. Současné nastavení vzdělávací politiky tak může v konečném důsledku vést ke zvýšení stratifikace, přičemž dopady na etnickou, socioekonomickou a akademickou stratifikaci se mohou lišit v závislosti na konkrétním nastavení podmínek umožňujících výběr. Pro každou z výše zmíněných oblastí mohou být různé – vliv na socioekonomickou stratifikaci se může zásadně lišit od vlivu na etnickou nebo akademickou stratifikaci. (Carlson, 2014)

Zodpovědnost za nerovné příležitosti ve vzdělávání není individuální, ale politická (Darby & Saatcioglu 2015). „Proto nelze argumentovat tím, že rodiče ze znevýhodněného prostředí mají stejné možnosti vybírat školu jako rodiče s vysokým vzděláním a dobrým kulturním a sociálním kapitálem a že záleží jenom na nich, zda této příležitosti využijí a školu pro své dítě vyberou.“ (Straková & Simonová, 2015, s. 603)

## 4 Shrnutí

Z teoretické části této práce vyplývá, že pohled na úlohu školy se ve společnosti výrazně změnil. Je to způsobeno mnoha aspekty a školy se snaží s touto situací vyrovnat. Musí zvládnout tlak, který je na ně vytvářen a přizpůsobit svou nabídku poptávce rodičů a jejich dětí. Reakcí na to vznikají nové alternativy ve vzdělávání, stejně jako tomu bylo v minulosti. Tím se však prohlubuje diferenciaci v českém školství.

Diferenciaci ve vzdělávání současná populace rodičů podporuje. Chtějí mít právo na výběr základní školy pro své dítě a tím se podílet na procesu jejich vzdělávání. Tyto rodičovské touhy výrazně vstupovat do vzdělávání svých dětí spatřujeme především v posledních letech v zakládání několika základních škol vzniklých z iniciativy rodičů. V těchto školách se projevují rodičovské představy o vyhovujícím vzdělávání pro jejich děti.

Své představy rodiče uplatňují také v rámci alternativních základních škol nebo inovativních základních škol, které nabízejí jiné přístupy k žákům, než jaké jsou zavedeny v tradičních, standardních základních školách.

Alternativní školy jsou pro vzdělávací systém velmi důležité, neboť vytváří spolu s tradičními školami soubor, ze kterých si rodiče a také jejich děti mohou školu podle svých představ vybrat. Jejich existence vytváří nové rozměry vzdělávání a tradiční školy se díky inspiraci a realizaci převzatých změn stávají inovativními.

Rodiče při výběru základní školy pro jejich dítě ovlivňují různé faktory. Patří mezi ně nejen sociální a ekonomické poměry rodiny, ale také osobní nastavení daných rodičů, jejich hodnoty a představy o tom, jaké cíle má škola naplňovat. Samozřejmě ale neexistuje pouze jeden typ rodičů, pro své potřeby jsem rodiče rozdělila do dvou skupin. Přičemž ta první skupina základní školu pro své dítě pečlivě vybírá a má jasnou představu o tom, co by jejich vybraná škola měla splňovat. Zatímco druhá skupina rodičů výběr základní školy pro své dítě nijak detailně neřeší a jednoduše vyberou tu, kterou mají v místě svého bydliště – rozhodnou se tedy podle spádovosti. Nebo své rozhodnutí podřídí výběru ostatních rodičů, se kterými se setkávají.

Z výzkumů vyplynulo, že o výběr základní školy pro své dítě se více zajímají rodiče, kteří jsou více vzdělaní, mají vyšší sociální status a mají vyšší ambice než rodiče,

kteří tato kritéria nesplňují. Je tedy zřejmé, že vyšší šanci na aktivnost rodičů v otázkách vzdělávání mají děti rodičů s vyšším vzděláním.

Tito rodiče jsou pro rozvoj základního vzdělávacího systému velmi důležití. Oni určují směr vzdělávací politiky a kladou na vzdělávání nové požadavky. To, že se rodiče v mnoha případech o vzdělání svých dětí zajímají, je způsobeno právě tím, že se jedná především o rodiče ve vyšším věku, s mnoha osobními zkušenostmi a velmi často pouze s jedním dítětem, kterému věnují veškerou svou pozornost.

To nám potvrzuje také výsledek šetření rozebraný v poslední kapitole. Z tohoto šetření vycházím ve výzkumné části této práce. Pro identifikaci respondentů jsem použila stejnou klasifikaci – počet knih v domácnosti a nejvyšší dosažené vzdělání.



## 5 Výzkumná část

Druhá, praktická část této práce se věnuje informovanosti rodičů o alternativních školách a zjišťuje jejich postoje k možnosti výběru základní školy pro jejich dítě.

### 5.1 Charakteristika výzkumu

Původně jsem měla v plánu v rámci praktické části zkoumat důvody, které rodiče vedly k volbě alternativní základní školy namísto tradiční neboli standardní základní školy pro jejich dítě. Zda jsou se svým výběrem spokojeni a co se jim konkrétně na této škole líbí. Co je na dané alternativě přesvědčilo k jejímu výběru. Oslovila jsem tedy 15 alternativních, nově vzniklých základních škol<sup>9</sup> na území Prahy a požádala je o spolupráci v dotazníkovém šetření cíleném na rodiče žáků v 1. a 2. ročnících. Na mou prosbu odpověděli kladně dvě ředitelky, ale bohužel s mizivou dopovědí na dotazník v počtu jednoho respondenta – rodiče.

Rozhodla jsem se proto svůj původní záměr výzkumu změnit. Svůj výzkum tedy orientuji na zjištění zdrojů informací, které rodiče při hledání možných alternativ ve vzdělávání využívají, na zjištění jejich postojů k možnosti výběru základní školy a zda tuto možnost využívají. A pokud základní školu pro své dítě vybírali, tak podle jakých faktorů. Dále také zda jsou se svým výběrem základní školy spokojeni.

Můj výzkum je tedy výzkumem kvantitativním. Jak Hendl (2017, s. 27) uvádí, jedná se o výzkum, který „představuje, že sociální svět sestává ze vztahů mezi dobře definovanými koncepty/konstrukty. Zdůrazňuje jejich měření a popis vztahů proměnných. Zaměřuje se na odhalení zákonitostí podobně jako přírodní vědy. Zákonitosti ale nejsou stabilní a mění se v čase a prostoru. Zkoumáme v něm explanační sílu proměnných.“ Využívám při tom statistické šetření<sup>10</sup>.

### 5.2 Cíl výzkumu

Cílem tohoto šetření je zjistit, jak velká část rodičů vybírá základní školu pro své dítě, podle čeho tuto školu rodiče vybírají a jaká kritéria jsou důležitá pro jejich rozhodování. Zjišťuji, jaký je jejich pohled na možnost volby základní školy. I zda jsou

---

<sup>9</sup> Nově vzniklé školy = školy vzniklé za posledních 5 let dle zápisu do Rejstříku škol (viz kapitola 2)

<sup>10</sup> Statistické šetření = metoda sběru informací pomocí výběru z populace, o které chceme informace získat, je typem neexperimentálního výzkumu, jeho cílem je sběr vysoce strukturovaných dat (Hendl & Remr, 2017)

rodiče, kteří základní školu pro své dítě vybírali, spokojenější než ti, co se jejím výběrem nijak detailně nezabývali.

### **5.2.1 Výzkumné otázky**

Z výše uvedených cílů jsem formulovala tyto výzkumné otázky:

- I. Jaké faktory jsou pro rodiče při volbě základní školy pro jejich dítě rozhodující?
- II. Jaké přednosti a nedostatky vnímají rodiče v tradičních a alternativních školách?
- III. Co vede rodiče k volbě alternativní základní školy pro své dítě namísto tradiční?
- IV. Má nejvyšší dosažené vzdělání rodičů vliv na to, zda pro své dítě základní školu vybírají?
- V. Jsou rodiče, kteří základní školu pro své dítě vybírali, spokojenější než ti, kteří ji nevybírali?

## **5.3 Metoda výzkumu**

Pro účely tohoto výzkumu jsem zvolila dotazníkové šetření. Tuto techniku sběru dat jsem vybrala, neboť je časově nenáročná a zároveň se mi pro oslovení co největšího možného počtu respondentů jeví jako nejvhodnější. (Hendl & Remr, 2017)

### **5.3.1 Zkoumaný vzorek**

Základní soubor respondentů mého šetření tvoří rodiče žáků z 1. a 2. ročníků základních škol v rámci celé ČR, kteří využívají sociální síť Facebook. Výběrový soubor je zcela náhodný, jedná se totiž o respondenty z celé ČR, ke kterým se můj dotazník prostřednictvím sociálních skupin a také pomocí následného sdílení jednotlivými uživateli dostal.

Rodiče žáků z 1. a 2. tříd jsem zvolila záměrně, neboť předpokládám, že se tato cílová skupina v nedávné době setkala s problematikou vícero možností k získání základního vzdělání pro jejich dítě, a tedy budou spíše schopni odpovědět na mé otázky než rodiče, jejichž děti jsou žáky vyšších ročníků a v současnosti se již zajímají o jiné otázky týkající se vzdělávání jejich dětí. U mnou určeného základního souboru respondentů mohu tedy předpokládat, že se s možnostmi alternativních škol setkali.

Místně jsem realizaci dotazníkového šetření neomezila. V rámci dotazníku však zjišťuji, v jakém kraji dotyčný žák základní školu navštěvuje, abych mohla výsledky jednotlivých krajů porovnat.

### **5.3.2 Dotazník**

Dotazník je formulář, který vyplňuje sám respondent. „Výzkumníci používají dotazník, aby získali informace o myšlenkách, pocitech, postojích a hodnotách zkoumaných osob. V dotazníku se také mohou objevit otázky o faktech, které charakterizují svět respondenta.“ (Hendl & Remr, 2017, s. 82)

Mnou sestavený dotazník se skládá ze 14 otázek, z čehož tři jsou zaměřené na fakta ze světa respondentů. Záměrně jsem dotazník sestavovala s malým počtem otázek, aby jeho vyplňování netrvalo déle než 7 minut a tím byl pro vybranou skupinu respondentů co nejvíce akceptovatelný. Sestává tedy z 9 uzavřených otázek a 5 otevřených otázek.

Otázky jsou orientované především na postoj rodičů k možnosti volby základní školy, na jejich zdroje informací o jiných možných alternativách základního vzdělávání. A také na to, jaké faktory je při výběru základní školy pro jejich dítě ovlivňovaly. Celý dotazník je k nahlédnutí v příloze číslo 1.

### **5.3.3 Sběr dat**

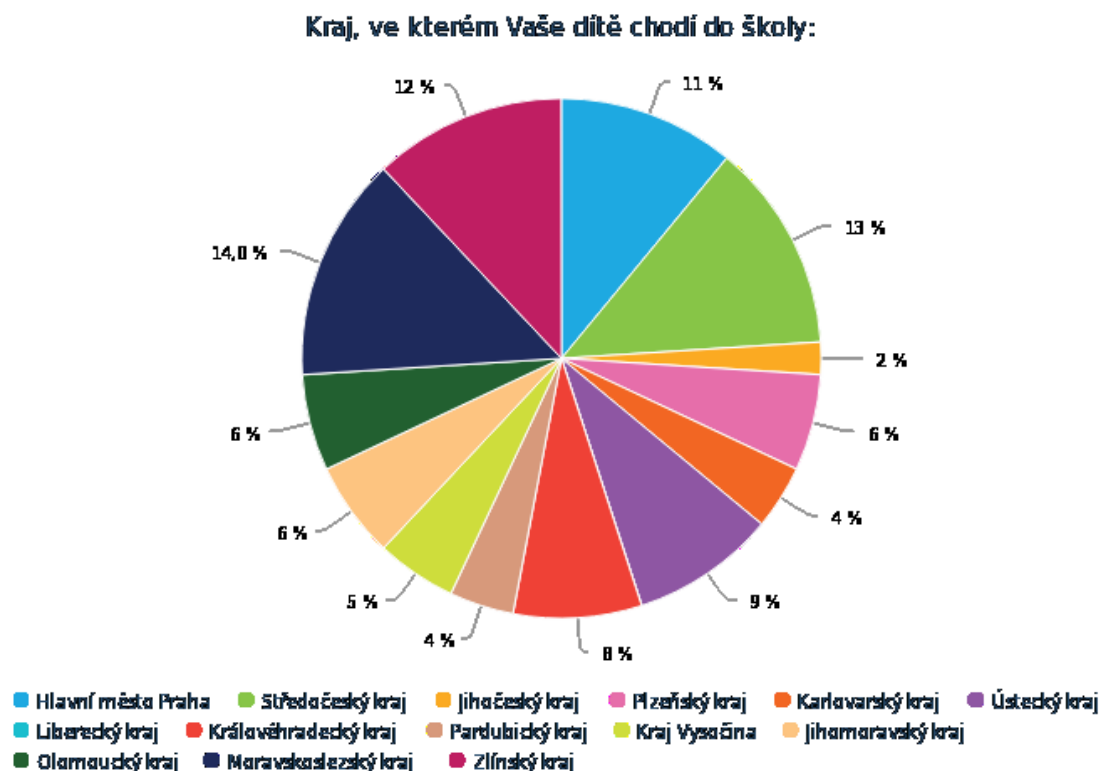
Dotazník jsem distribuovala přes sociální síť Facebook do skupin s velkým podílem členů mezi rodiči, abych získala co největší počet respondentů. K dotazníku jsem připojila průvodní zprávu s charakteristikou svého výzkumu, cílem výzkumu a způsobem použití získaných dat. Dotazník byl zobrazen 227 potencionálními respondenty, přičemž odpovědi se mi nakonec nasčítalo rovných 100. Návratnost dotazníku tedy činí 44 %.

## **5.4 Zpracování a interpretace získaných dat**

Odpovědi na otevřené otázky jsem zpracovala tak, že jsem si zvolila klíčová slova, která se v odpovědích respondentů opakovala. Při zpracování otevřených otázek tedy uvádím nejčastější odpovědi a pak také ojedinělé či zajímavé úvahy.

### 5.4.1 Zpracování získaných dat

Získaná data třídím nejprve podle odpovědí na otázku číslo 1, tedy podle toho, v jakém kraji navštěvuje dítě respondenta základní školu. Potom podle odpovědí na otázku číslo 2, která se týká toho, jaký druh základní školy jejich dítě navštěvuje, zjišťuji, jaké je zastoupení jednotlivých druhů základních škol u mých respondentů.



Největší podíl respondentů je z Moravskoslezského kraje s podílem 14 %, dále pak ze Středočeského kraje s podílem 13 %, ze Zlínského kraje s podílem 12 % a z Hlavního města Prahy 11 %. Naopak v Libereckém kraji nenavštěvuje dítě základní školu žádného mého respondenta. Zřejmě se tedy můj dotazník do tohoto kraje vůbec nedostal.

V Moravskoslezském kraji navštěvují základní školu děti 14 - ti respondentů. Z nich 10 navštěvuje tradiční školu, 1 Waldorfskou školu, 1 lesní či přírodní školu a 2 jinou školu: první navštěvuje soukromou školu s rozšířenou výukou angličtiny a přírodních věd a druhý Malotřídní školu.

Respondentů ze středočeského kraje je 13. Tradiční školu navštěvují děti 11 - ti respondentů a 2 děti navštěvují školu jinou: první soukromou školu s alternativními vyučovacími metodami a druhý soukromou školu bez konkrétního zaměření.

Ve Zlínském kraji navštěvují základní školu děti 12 - ti respondentů. Tradiční školu navštěvuje 9 z nich, Montessori základní školu 2 a lesní či přírodní školu navštěvuje 1.

V Hlavním městě Praha navštěvují základní školu děti 11 - ti mých respondentů. Tradiční školu zde navštěvují děti 9 - ti z nich, komunitní školu 1 a 1 odpověděl, že jeho dítě navštěvuje školu jinou: konkrétně Škola můj projekt.

Z Jihočeského kraje jsou 2 respondenti, oba mají své dítě na tradiční škole.

V Plzeňském kraji navštěvují základní školu děti 6 - ti respondentů. 5 z nich navštěvuje tradiční školu a 1 komunitní školu.

Z Karlovarského kraje mám 4 respondenty, přičemž děti všech navštěvují školu tradiční.

Z Ústeckého kraje se mi sešlo 9 vyplněných dotazníků. Děti 8 respondentů navštěvují tradiční školu a 1 respondent má své dítě v Montessori základní škole.

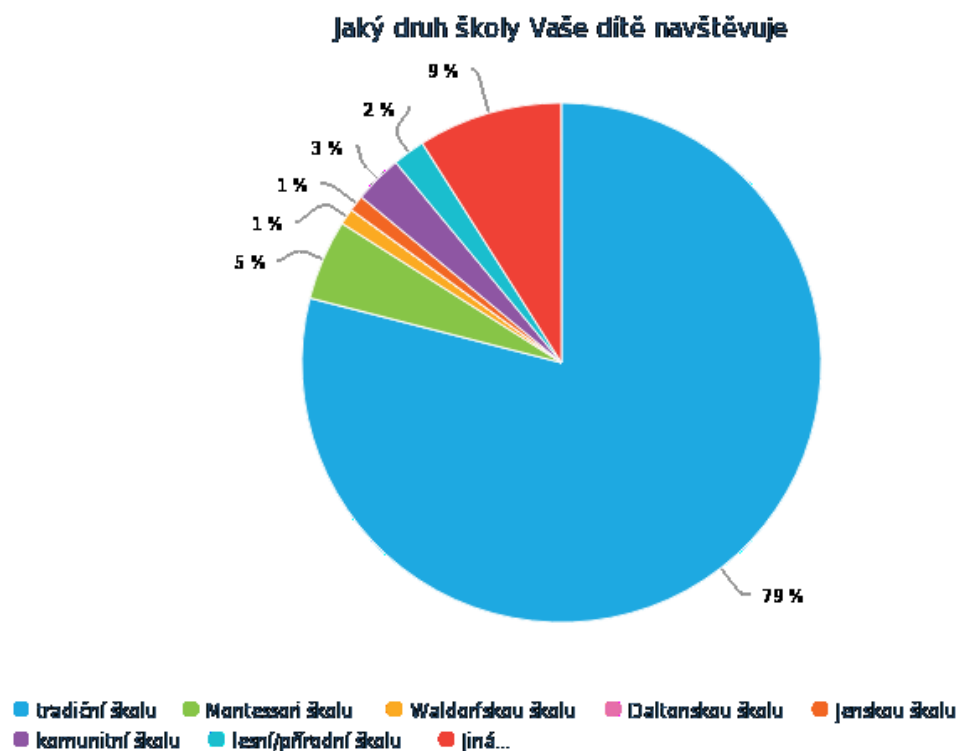
Z Královéhradeckého kraje odpovědělo 8 respondentů. Děti 5 - ti z nich navštěvují tradiční školu, 1 dítě Jenskou školu a 2 děti jinou školu: první soukromou školu a druhé školu s programem Začít spolu.

Z Pardubického kraje mám 4 respondenty, 3 z nich mají své dítě v tradiční škole a 1 má své dítě v Montessori základní škole.

Respondentů z Kraje Vysočina je celkem 5, 4 z nich mají své dítě v tradiční škole a 1 má své dítě v Montessori základní škole.

Z Jihomoravského kraje je 6 respondentů. Děti 5 - ti z nich navštěvují tradiční školu a 1 dítě navštěvuje školu jinou: Speciální ZŠ.

Z Olomouckého kraje je též 6 respondentů. 4 z nich uvedli, že jejich dítě navštěvuje tradiční školu. 1 uvedl, že jeho dítě navštěvuje komunitní školu a 1 uvedl jinou školu: Tradiční s rozšířeným projektovým vyučováním.



Z tohoto detailního přehledu tedy zjišťujeme, že většina respondentů, konkrétně tedy 79 dotázaných, má své dítě v tradiční základní škole. Další početnou odpovědí byla jiná škola, tu využilo 9 respondentů. Dále pak má 5 respondentů své dítě v Montessori škole a 3 v komunitní škole. Lesní či přírodní školu navštěvují děti dvou dotázaných a Waldorfskou a Jenskou školu navštěvují děti vždy jednoho dotázaného. Žádný respondent naopak nemá své dítě na Daltonské základní škole.

Ačkoliv jsou tedy alternativní školy na vzestupu a v posledních letech jich ve velkých městech vzniklo několik, u mých respondentů převažuje škola tradiční.

#### **5.4.2 Příprava k interpretaci dat**

Získaná data z dotazníku budu analyzovat a následně interpretovat tímto způsobem:

Odpovědi na otázky číslo 3, 4 a 5 ukazují, zda se rodiče o výběr školy detailně zajímali, tedy zda jde o rodiče, kteří jsou spíše aktivní v oblasti vzdělávání jejich dětí.

Dále také zjistím, jaké mají rodiče povědomí o typech základních škol a jakým způsobem se o tuto problematiku zajímali. Zajímat mě bude především to, jak souvisí odpovědi na otázku číslo 5 s nejvyšším dosaženým vzděláním rodiče – odpověď na otázku číslo 14. A stejně tak, jaký vliv má množství knih v domácnosti (otázka číslo 13) na odpovědi v otázce číslo 5.

Porovnávat mezi sebou budu odpovědi na otázku 7 a 8. Chci tím zjistit, které faktory jsou nejčtetnější, tedy, které faktory nejvíce rodiče ovlivňují.

Dále mezi sebou budu komparovat skupiny rodičů kteří na otázku číslo 5 odpověděli kladně (vybírali mezi více základními školami) a kteří odpověděli záporně (uvažovali pouze o té jedné dané škole) s jejich odpověďmi na otázku týkající se jejich spokojenosti s danou školou (otázka číslo 12).

Analýzu předností a nedostatků navštěvovaných škol dětí respondentů provedu pomocí odpovědí na otázky číslo 10 a 11.

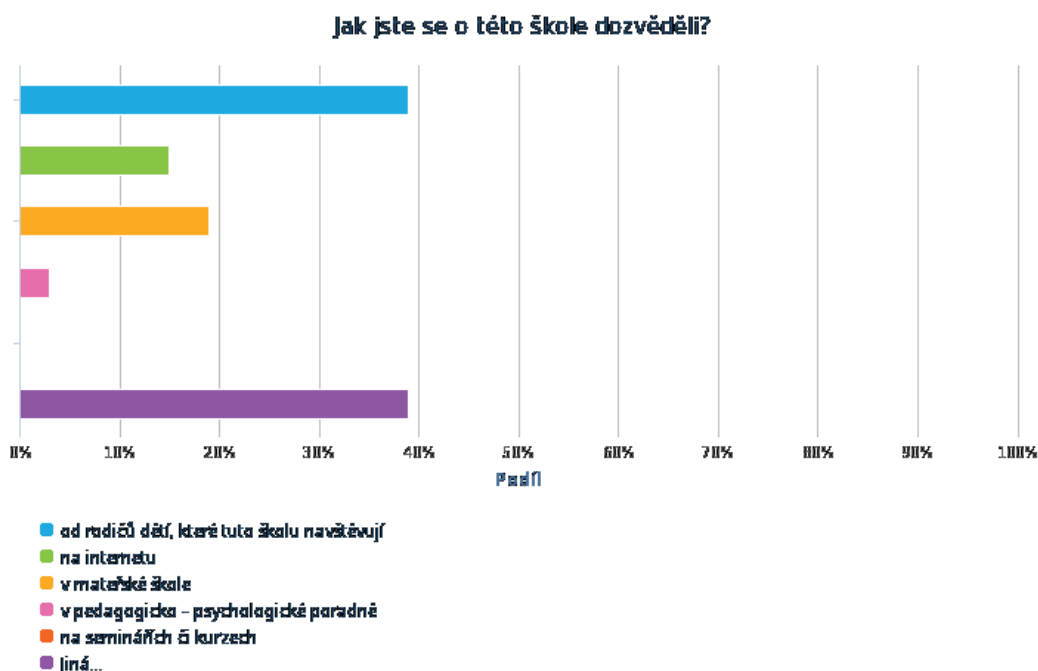
Nakonec budu sledovat, co vedlo respondenty k volbě alternativní základní školy namísto tradiční a co je podnítilo k tomu, se o výběr základní školy zajímat.

#### **5.4.3 Interpretace získaných dat**

Pro přehlednost a lepší orientaci ve výsledcích jsem zvolila kombinaci grafického zpracování dílčích výsledků a komentářů u jednotlivých odpovědí.

### Otázka číslo 3, 4 a 5

Odpovědi na otázku číslo 3 nám říkají, jak se rodiče o škole, kterou jejich dítě nyní navštěvuje dozvěděli.



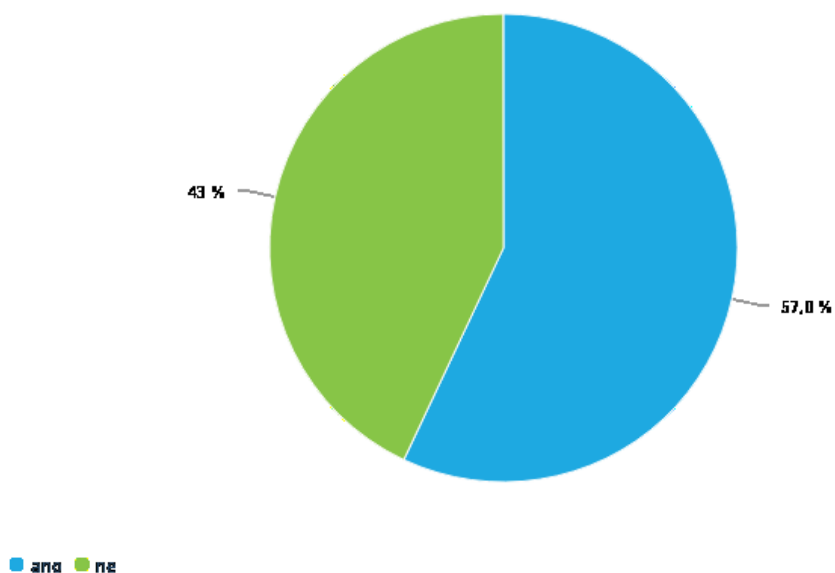
V této otázce mohli respondenti vybrat více odpovědí, tudíž součet jednotlivých odpovědí neodpovídá celkovému počtu dotázaných. Z jejich odpovědí vyplývá, že nejčastěji se k informacím o dané škole dostali prostřednictvím rodičů, jejichž děti tuto školu navštěvují. Stejný podíl 39 % zaujímá také odpověď jiná, kdy rodiče nejčastěji uváděli, že se jedná o školu, kterou mají ve své blízkosti, a tedy o ní věděli, neboť kolem ní chodí, případně ji respondenti sami v dětství navštěvovali. Pět respondentů uvedlo, že v této škole pracují a tři odpověděli, že se jedná o jedinou školu v jejich místě bydliště. Dva respondenti uvedli, že se o ní dozvěděli prostřednictvím zakladatelů – v jednom případě byl respondent sám zakladatel této školy. Dále se mezi odpověďmi vyskytovalo například: „Napsali mi sami“, „věhlasná pověst“, „Chodilo starší dítě“, „na logopedii“.

Dalším zdrojem informací pro tyto respondenty byla také jejich mateřská škola, to uvedlo celkem 19 dotázaných a 15 dotázaných uvedlo jako zdroj informací internet. Tři uvedli jako odpověď v pedagogicko-psychologické poradně a nikdo naopak neuvedl odpověď na seminářích či kurzech.



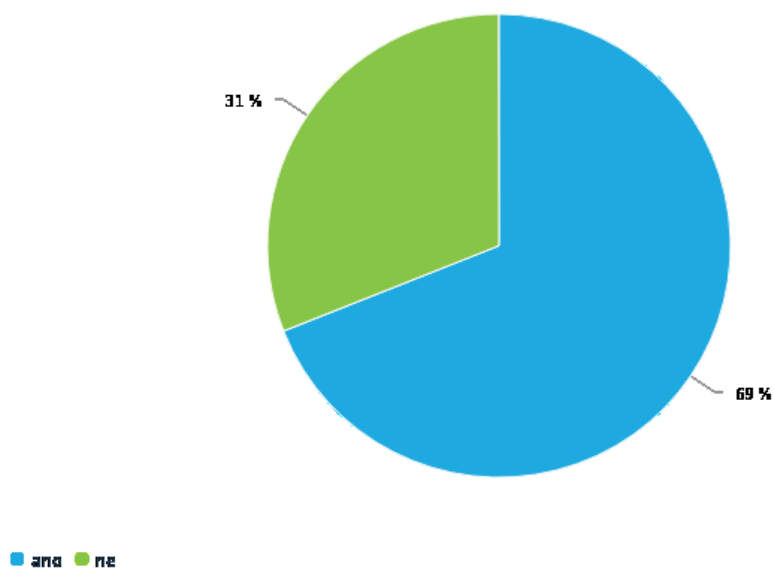
Zda jejich zjišťování informací o dané škole bylo spíše aktivní či pasivní, zjistím pomocí odpovědí na otázku číslo 4.

**Zjišťovali jste informace i o jiných alternativách základních škol?**



Z odpovědí na otázku číslo 4 vyplývá, že se u většiny respondentů, tedy v 57 %, jedná o rodiče aktivní, kteří se zajímali i o jiné možnosti základního vzdělávání.

**Zvažovali jste při výběru základní školy pro své dítě více než jednu základní školu?**



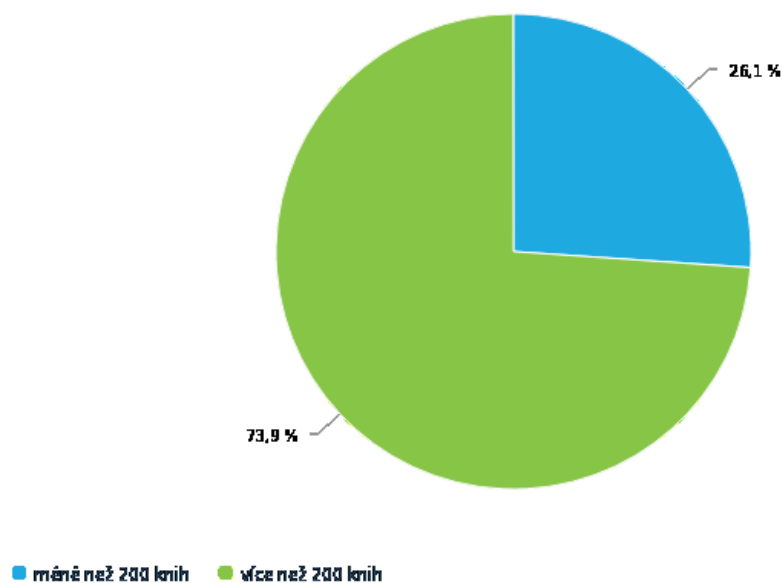
A podle odpovědí na otázku číslo 5 zjišťuji, že více než polovina respondentů základní školu pro své dítě vybírala. Ukazuje se tedy, že se rodiče o výběr základní školy pro své dítě spíše zajímají.

Z tohoto grafu také vyplývá, že 31 % dotazovaných se o výběr základní školy pro své dítě nezajímalo. Toto zjištění koresponduje s odpověďmi na otázku číslo 3, kdy velká část rodičů uvedla, že základní škola, kterou jejich dítě navštěvuje, je v jejich těsné blízkosti, ba dokonce se jedná o jedinou základní školu v místě jejich bydliště.

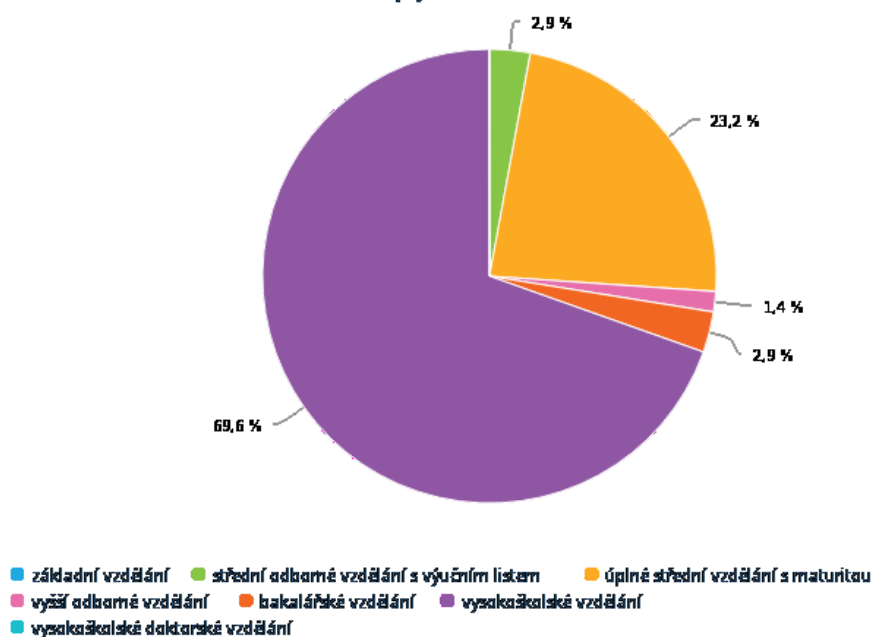
### Otázka číslo 5 v závislosti na odpovědích u otázek 13 a 14

Respondenti, kteří jako odpověď na otázku číslo 5 uvedli ANO, tedy, že zvažovali více než jednu školu pro své dítě, mají ve většině případů více než 200 knih v domácnosti a jedná se spíše o respondenty s vysokoškolským vzděláním.

**Jak velké množství knih máte v domácnosti?**



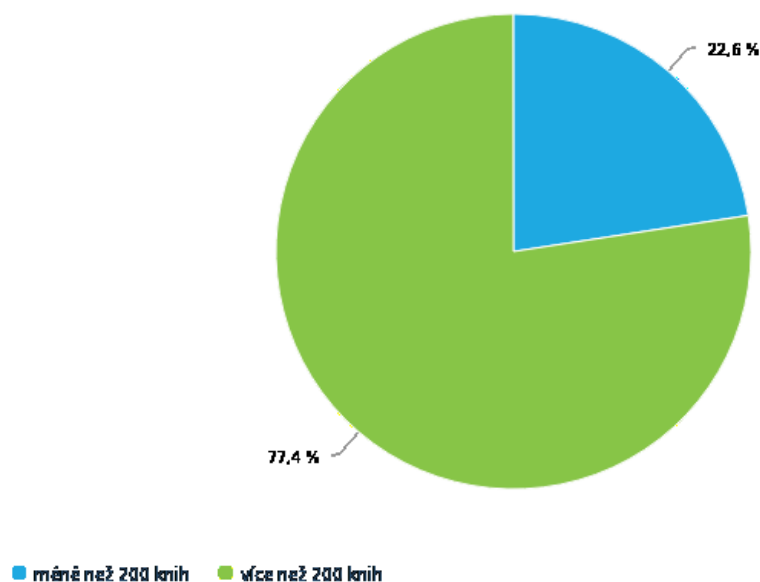
**Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:**



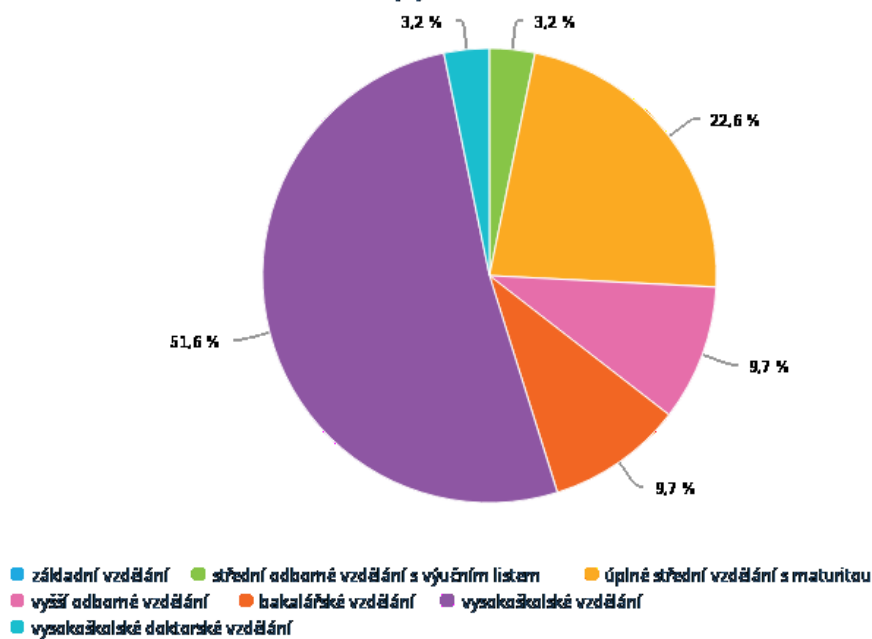
Konkrétně 73,9 % uvedlo, že má doma více než 200 knih. 48 dotazovaných, tedy 69,6 % uvedlo, že má nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské, další velkou část, tedy 23,2 % zaujímají respondenti s úplným středoškolským vzděláním s maturitou.

Nyní porovnáám, jaké odpovědi na otázky 13 a 14 uvedli respondenti v případě odpovědi NE na otázku číslo 5, tedy, že zvažovali pouze jednu školu pro své dítě.

#### Jak velké množství knih máte v domácnosti?



#### Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:



I zde odpověděla větší část dotázaných, že mají v domácnosti více než 200 knih, dokonce se zde jedná o 77,4 %, což je více než v předchozím případě. Stejně tak i nejvyšší

dosažené vzdělání respondentů je především s 51,6 % vysokoškolské, avšak je to nižší procento než v případě odpovědi ANO. Další početnou odpovědí s poměrem 22,6 % je úplné střední vzdělání s maturitou. Pak se stejným procentuálním zastoupením 9,7 %, tedy po třech odpovědích je bakalářské a vyšší odborné vzdělání. A se stejným procentuálním zastoupením 3,2 %, tedy po jedné odpovědi je i vysokoškolské doktorské vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem.

Jelikož jsou poměrově odpovědi na otázku číslo 13 v obou případech dost podobné můžeme tvrdit, že počet knih v domácnosti nemá vliv na to, zda rodiče vybírají základní školu pro své dítě.

Ukázalo se, že vyšší pravděpodobnost k tomu, že základní školu pro své dítě budou rodiče vybírat, mají spíše rodiče s vysokoškolským vzděláním.

## Otázky číslo 7 a 8

Otázkou číslo 7 zjišťuji, které faktory byly pro respondenty při výběru základní školy rozhodující. Na tuto otázku odpovědělo 99 respondentů, jeden dal jako odpověď pouze „tečku“, tudíž jsem jeho odpovědi pro toto porovnání vyřadila. Všechny odpovědi respondentů jsou přiloženy na konci této práce v rámci přílohy číslo 2.

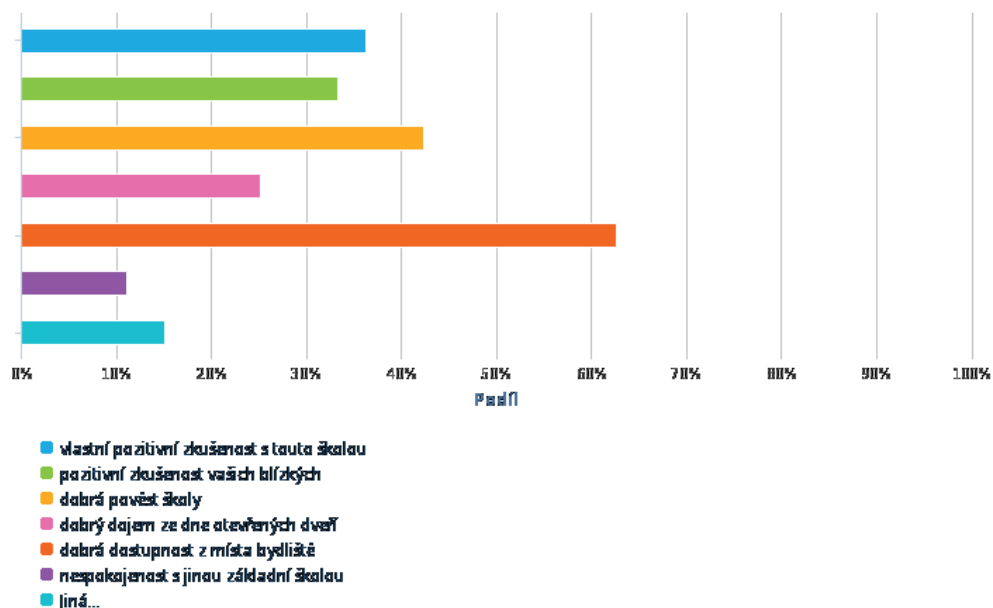
Nejčastěji se vyskytující faktor v odpovědích respondentů je faktor „dostupnost školy“ či „vzdálenost od domova“, to uvedlo celkem 33 respondentů. V 10 - ti případech pak respondenti uvedli jako rozhodující faktor učitele a jeho přístup k žákům. U 9 – ti respondentů byla jako důležitý faktor uvedena kvalitní výuka. Individuální přístup k žákům uvedlo celkem 7 respondentů. Pověst školy uvedlo za rozhodující faktor 5 respondentů. 2 respondenti uvedli snížený nebo malý počet žáků ve třídách a stejnou četnost v odpovědích má také dostupnost kroužků v rámci školy.

Přičemž 4 respondenti odpověděli, že základní školu nevybírali. Ve dvou případech to bylo díky spádovosti, v místě bydliště mají tuto jedinou základní školu. V jednom případě se jedná o žáka s PAS, navštěvuje tedy speciální ZŠ a v posledním případě respondent uvedl: „Pro první stupeň to zatím úplně neřeším. S třídní učitelkou jsme velmi spokojení“.

Ojedinelé, ale mnohdy zajímavé odpovědi jsou například: „portfoliový způsob přezkušování“, „docházka 1-2 dny v týdnu“, „celkové pojetí školní výuky – respektující přístup, demokratické principy, poměr klasického učiva vs. "výuky" dovedností a postojů, klima školy, osobnosti vyučujících/průvodců“, „škola kde si jsou všichni rovni, dítě pracuje svým tempem a učí se pouze to, v čem vidí smysl...“, „bez domácích úkolů“, „způsob výuky cizích jazyků“, „vybavení školy, podmínky pro výuku“, „část výuky venku“, „nechci podporovat segregaci, dítě má chodit do nejbližší školy a ta má být stejně dobrá, jako všechny ostatní“. Všechny tyto mnou vybrané odpovědi podle mě poukazují na to, že se rodiče o problematiku vzdělávání zajímají, vytváří si své vlastní názory a snaží se je uplatňovat při výběru základní školy pro své dítě. Nechci tyto odpovědi nijak hodnotit, neboť jsou velmi rozdílné, a právě to nám názorně ukazuje, že preference a názory jednotlivých rodičů se velmi liší.

Otázka číslo 8 cílí na to, z jakého důvodu nakonec přihlásili dotazovaní respondenti své dítě na danou školu. U této otázky mohli respondenti uvést více odpovědí.

### Z jakého důvodu jste přihlásili Vaše dítě právě na tuto základní školu?



Nejčastější odpovědí je s počtem 62 hlasů dobrá dostupnost z místa bydliště. Druhá nejčastější uvedená odpověď s počtem 42 hlasů je dobrá pověst školy. S počtem 36 responzí je uvedena vlastní pozitivní zkušenost s touto školou a s počtem 33 responzí je pozitivní zkušenost blízkých. Jiné důvody uvedlo celkem 15 respondentů, mezi kterými jsou například: „V podstatě jediná dostupná (místně i finančně) škola splňující naše očekávání“, „Přirozená návaznost na předškolní vzdělávání, známý kolektiv“, „dobrý dojem ze společného seznamovacího víkendu rodin a školy“, „jediná možnost "alternativy" ke státní ZŠ v místě bydliště“ a ve dvou případech byl uveden dobrý dojem z vystupování školy.

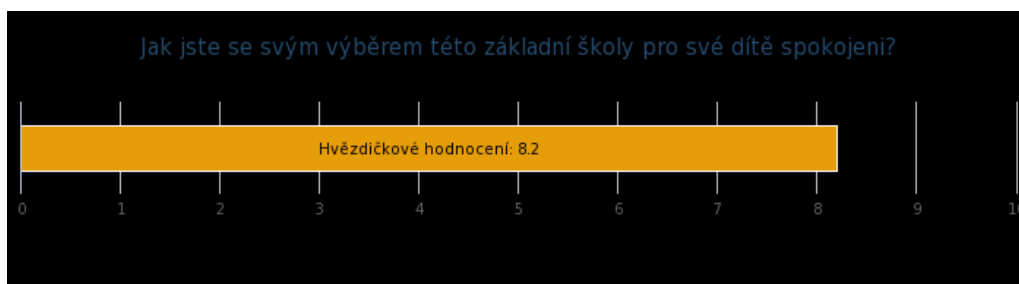
Z odpovědí na obě uvedené otázky je tedy zřejmé, že na prvním místě je pro rodiče opravdu rozhodující dobrá dostupnost školy z místa bydliště. To vyplývá také z faktu, že základní školu navštěvují mladí žáci, a proto pro ně rodiče chtějí zajistit co nejbezpečnější cestu do školy.



### Otázka číslo 12 v závislosti na odpovědi v otázce 5

V této části chci zjistit, zda má vliv aktivita rodičů, tedy to, že základní školu pro své dítě vybírali, na jejich spokojenost s vybranou školou. A naopak, i to, zda má vliv, že rodiče základní školu pro své dítě nevybírali.

Při výběru základní školy pro své dítě zvažovalo více než jednu základní školu celkem 69 respondentů. Tito respondenti jsou se svou zvolenou školou velmi spokojeni.



Celkově 27 respondentů dalo deset hvězdiček spokojenosti. Devět hvězdiček dalo 23 respondentů a osm hvězdiček dalo 26 respondentů. Sedm hvězdiček dalo 10 respondentů. Vždy po dvou respondentech dalo šest, čtyři, dvě a jednu hvězdičku. Pět hvězdiček dali 3 respondenti a žádný z respondentů nedal tři hvězdičky.

Respondentů, kteří při výběru základní školy zvažovali pouze jednu základní školu, tedy na otázku číslo pět odpověděli NE, bylo celkem 31. Celkové výsledky odpovědí na otázku týkající se jejich spokojenosti s touto školou se moc od předchozích výsledků neliší.



Naopak podívám-li se na jednotlivé odpovědi respondentů, liší se to od předchozího výsledku velmi. Deset hvězdiček dalo pouhých 8 respondentů, což je menší procentuální zastoupení než v předchozím případě. Stejně tak i devět hvězdiček dalo 8 respondentů. Nejčtenější odpovědí je osm hvězdiček od 11 respondentů. Sedm hvězdiček dali 2 respondenti, dvě a jednu hvězdičku dal vždy jeden respondent. Nikdo nedal tři, čtyři, pět nebo šest hvězdiček.

Vidíme tedy, že v tomto případě jsou rodiče buď velmi spokojení, nebo nejsou vůbec spokojení. Zatímco v případě, kdy respondenti vybírali základní školu z více možných škol, jsou vesměs spíše velmi spokojení. Vyplývá z toho tedy to, že vyšší šanci na spokojenost se školou mají ti rodiče, kteří se o výběr základní školy pro své dítě zajímají a vybírají mezi více možnými základními školami.

### **Otázky číslo 10 a 11 v komparaci s tím, jaký druh základní školy dítě navštěvuje**

Nejdříve se podívám na odpovědi respondentů, kteří mají své dítě v tradiční základní škole. Tradiční školu navštěvují děti 79 respondentů. Na otázku číslo 10 neodpověděli dva z nich a na otázku číslo 11 neodpověděli tři. Všechny odpovědi na tyto dvě otázky jsou uvedené v příloze 3.

Nejčtenější odpověď na otázku číslo 10 ohledně předností školy je její blízkost k domovu a celkově dobrá dostupnost, kterou uvedlo 22 respondentů. Jako další přednost uvedlo v počtu 9 respondentů to, že se jedná o malou školu či o školu s malým počtem dětí ve třídě. Jako přednost vnímají rodiče i zaměření školy, to uvedlo celkem 7 respondentů. Mezi dost početnou přednost paří také kvalitní pedagogický sbor, kterou uvedlo 5 respondentů. Zajímavými uvedenými přednostmi jsou například: „Matematika Hejného“, „Náročná, ale aspoň vytvoří dobrý základ“, „jasná pravidla, která se dodržují“, „umí pracovat s domácími školáky“, „Přístup k handicapovaným žákům“, „Montessori třída“. Naopak 3 respondenti odpověděli, že nespátřují žádné přednosti.

Na otázku číslo 11 ohledně nedostatků školy uvedli dva respondenti, že nedostatky vnímají ve všem. Naopak 17 respondentů uvedlo, že nenašli žádné nedostatky, nebo zatím žádné neodhalili. U 13 respondentů se objevuje jako problém nedostatečná inovace ve škole, především materiální, ale také obsahová – týkající se metod výuky. Jako další nedostatek uvedlo celkem 10 respondentů komunikaci s rodiči. U 2 respondentů se objevil jako nedostatek také špatné řešení šikany či špatný přístup k šikanovanému žákovi. Větší výběr kroužků uvedli 3 respondenti a méně žáků ve třídách by chtěli 4 respondenti. Jako další nedostatky uvedli například: „snížit tlak na účast na častých školních akcích po vyučování“, „nepoužívat genetickou metodu u všech prvňáků (tj. i u těch, kterým zjevně nevyhovuje)“, „zástupnost při dlouhodobém výpadku učitele (zejména v první třídě je to opravdu horor – aktuálně prožíváme); učitelky by mohli být víc empatické, a míň známkovat“, „více tělocviku“, „více míst v družině“, „jídlna“.

Montessori základní školu navštěvují děti pouze 5 - ti respondentů. Vzhledem k takto nízkému počtu respondentů poskytují celý výčet odpovědí na jednotlivé otázky. Mezi přednosti řadí:

„Kromě předchozího také komunitní ráz, důraz na vztahy, umístění uprostřed přírody“  
„Respektující přístup, učí děti myslet a spolupracovat, ne se jen něco drilovat“

„Alternativní přístup na státní škole, je to zároveň výhoda (škola je dostupná pro všechny) i nevýhoda (státní škola nemůže experimentovat úplně volně)“

„Týmová práce, individualita, pozitivní myšlení, chuť se učit, dozvídá se nové věci, laskavý přístup“

„Atraktivní a pozitivní přístup“

Na druhou otázku ohledně nedostatků školy odpověděli 3 respondenti, že žádné nedostatky nevnímají, zbylé dva odpověděli takto:

„Zázemí pořád budujeme, proces výuky je také stále přirozeně ve vývoji. Řešíme dopravní dostupnost“

„Mohla by zvětšit kapacitu“

Vyplývá z toho tedy to, že v Montessori základních školách vnímají rodiče nedostatky spíše zřídka. Navíc vezmu-li v potaz, že kapacita školy je omezená u každého druhu školy, nejedná se tedy o nedostatek, který je charakteristický pouze pro tento druh škol. Oproti tradiční základní škole zde respondenti uvádějí u předností ty aspekty, které uvádějí respondenti z tradičního školství jako nedostatky. Je tedy zřejmé, že Montessori škola nedostatky z tradičního školství naprosto eliminovala.

Respondenti – celkem 3, jejichž děti navštěvují komunitní základní školu jako přednosti v tomto druhu školy spatřují:

„není to "systémová" škola, děti jsou na IDV a ve škole jde hlavně o partu/komunitu“

„svoboda v praxi“

„věkově smíšený kolektiv, komunita“

Naopak v čem by se podle nich tato škola mohla zlepšit:

„více starších dětí“

„koncepce“

„jen po finanční stránce :-“

V případě lesní či přírodní základní školy, odpovídali respondenti na otázku týkající se předností školy takto:

„pobyt venku, svoboda, rozvoj sociálních dovedností“

„Přirozené prostředí, příroda jako učitelka, malý kolektiv, propojení předmětů, individuální“

„přístup“

Zlepšit by se podle nich mohla v:

„cena, dostupnost, rozsah výuky (aby postačovalo k přezkoušení – není pod MŠMT)“

„Jasnější koncepce dalšího rozvoje“

Respondentů, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje jinou základní školu je celkem 9, z nich dva na otázku 10 a 11 neodpověděli. Níže uvádím vždy odpovědi na obě otázky pospolu u daného druhu školy.

DRUH ŠKOLY	PŘEDNOSTI	NEDOSTATKY
Program Začít spolu	„Malá studijní skupina, tempo výuky přizpůsobené dětem, podpora spolupráce mezi dětmi“	„Některým dětem svoboda volby nevyhovuje a potřebují nastavený pevný řád“
Soukromá ZŠ s alternativními vyučovacími metodami	„Malá studijní skupina, tempo výuky přizpůsobené dětem, podpora spolupráce mezi dětmi“	„Více výuky venku, levnější výlety a lyžařský kurz“
Speciální ZŠ	„individuální přístup“	„více povědomí o dětech s PAS“
Soukromá škola bez konkrétního zaměření	„otevřenost, osobnost paní učitelky, respekt, inovativní výuka“	„lepší materiální podmínky“
Škola Můj Projekt	„Inspirující, inovativní, pracuje se vztahy, individualitou, postupně předává dětem svobodu a předává jim zodpovědnost za své vzdělávání“	„Jen získat lepší prostory“
Malotřídní škola	„Moje dítě je spokojené“	„Větší tělocvična“
Soukromá škola	„mnohem vstřícnější a otevřenější“	„to už nelze“

Vzhledem k tomu, že Waldorfskou základní školu a též i Jenskou základní školu navštěvují děti vždy jen jednoho z respondentů, nemohu tyto odpovědi brát v potaz, neboť nejde o reprezentativní vzorek.

Z výše uvedených dat vyplývá, že rodiči vnímané přednosti a nedostatky základních škol se mění v přímé závislosti na tom, jaký druh základní školy jejich dítě navštěvuje.

## Otázka číslo 6 a 7 v závislosti na odpovědi v otázce číslo 2

Jaké faktory ovlivňovaly respondenty, jejichž dítě navštěvuje jinou než tradiční základní školu a z jakých důvodů se o výběr základní školy pro své dítě začali zajímat? To zjišťuji následující analýzou odpovědí na otázky číslo 6 a 7.

otázka č. 6: Co Vás podnítilo k tomu se o výběr základní školy pro své dítě zajímat?	otázka č. 7: Které faktory pro Vás byly při výběru základní školy rozhodující?
Montessori kurzy	Respektující přístup, vzdálenost
chci pro své dítě to nejlepší	respektující přístup ke vzdělávání
Chceme, aby se naše děti ve škole učily přemýšlet a spolupracovat, a ne soutěžit a poslouchat.	Respektující a individuální přístup k dítěti
Státní školství	Přístup k dítěti, jeho dovednostem a schopnostem
Špatné zkušenosti s tradiční ZŠ ze svého okolí.	Reference, prostředí
nevhodnost školy v nejbližším okolí	přístup k výuce, reference, osobní dojem
Nesmyslnost našeho školského systému, známkování dětí, nulové vedení k samostatnosti a zodpovědnosti za sebe a svoje vzdělávání.	Počet dětí ve třídě, škola, kde si jsou všichni rovni, dítě pracuje svým tempem a učí se pouze to, v čem vidí smysl...
Nechtěli jsme dát dítě do systému na 5 dní v týdnu => hledali jsme komunitní školu s docházkou 1-2 dny v týdnu	Dojezdnost, docházka 1-2 dny v týdnu, cena
zájem o vzdělání našeho dítěte	celkové pojetí školní výuky – respektující přístup, demokratické principy, poměr klasického učiva vs. "výuky" dovedností a postojů, klima školy, osobnosti vyučujících/průvodců
chtěli jsme, aby ji to ve škole bavilo, nebyla už po pár měsících znechucena drilem, nerespektem, domácími úkoly. dcera potřebuje svůj čas a prostor, ne konkurenční prostředí jedoucí na výkon a známky	bez domácích úkolů, respektující přístup, část výuky venku, malý a věkově smíšený kolektiv
přístup k dětem, svoboda, nároky na děti, pobyt venku atd.	místo (okolí-příroda), sociální úroveň školy, průvodci
Chtěli jsme zajistit, aby škola naši dceru úplně "nezlomila", chtěli jsme, aby co nejdéle si uchovala přirozenou touhu a motivaci se učit	Individuální přístup, počet dětí, přístup k výuce
Škola otevřená rodičům, individuální přístup, menší počet žáků ve třídě (max. 15), vyučování v programu Začít spolu, slovní hodnocení	Vlastní zkušenost s přístupem školy, dostupnost v místě bydliště
nespokojenost s typickou podobou státního školství	malá studijní skupina, individuální přístup a tempo výuky, příjemná paní učitelka
Nevybírala jsem, dítě je s PAS, škola byla daná	nevybírala jsem
práce ve školství	snížený počet žáků, individuální přístup, mnoho aktivit v rámci školního
Studium na pedagogické fakultě, pobyt v zahraničí, specifika mého dítěte	individualizace, respekt
Je to na 9 let. Nepošlu dítě někam, kde ztratí vnitřní motivaci se učit už po půl roce	ŠVP, reference, osobní náhled do výuky
Aby škola dítěti vyhovovala, bylo spokojené	Prostředí, dostupnost, učitelé, kamarádi
špatná pověst a šikana ve spádové ZŠ	přístup učitelů k dítěti, forma výuky
menší počet dětí ve třídě	menší počet dětí ve třídě, individuální přístup

Vyplývá z toho, že důvodem pro volbu alternativní základní školy namísto té tradiční je především nevyhovující styl a způsob státního vzdělávání. V něm totiž respondenti podle svých odpovědí nenacházejí respektující přístup k žákům, individuální

náhled na dítě ani malý či věkově smíšený kolektiv. Dalšími podněty pro toto jejich rozhodnutí jsou také svoboda dítěte a vedení k zodpovědnosti za své vzdělávání, častý pobyt venku, vedení ke spolupráci, slovní hodnocení či nezádávání domácích úkolů.



## **Závěr**

Cílem této práce bylo zjistit, jaké důvody vedou rodiče k volbě alternativní základní školy namísto tradiční, zda rodiče pro své dítě vybírají základní školu a které faktory je při tom ovlivňují.

V rámci mého dotazníkového šetření se ukázalo, že i přesto, že jsou v současnosti alternativní školy na vzestupu a ve velkých městech, především v Praze, vznikají v hojném počtu, většina dětí navštěvuje tradiční základní školu. Neznaменá to ale nutně, že rodiče těchto dětí základní školu nevybírali.

Mezi nejčastěji uváděné faktory, které rodiče při volbě základní školy ovlivňují, patří blízkost školy k domovu. Rodiče tedy upřednostňují školy, které mají v místě bydliště. V případě, že tedy bydlí v menším městě či na vesnici, nemají mnohdy moc možností na výběr. Což samozřejmě ovlivňuje rodiče v tom, zda se vůbec o možnost výběru základní školy budou zajímat.

Došla jsem také k závěru, že rodiče, kteří mají své děti mimo tradiční školství vnímají na své dané škole více předností než nedostatků. Zajímavé je, že rodiče, kteří mají své dítě v tradičním školství, uvádějí mezi nedostatky hodnoty školy, které rodiče s dětmi v alternativních školách vnímají jako přednosti školy. Je tedy jasné, že alternativní školství zastává hodnoty, které jsou pro rodiče důležité, ale v tradičním školství chybí.

Ze získaných dat vyplývá, že základní školu bude s vyšší pravděpodobností vybírat rodič s vyšším dosaženým vzděláním. Je to zřejmě podmíněno jeho zkušenostmi, vysokými ambicemi a také finančními možnostmi.

Pro alternativní základní školu namísto tradiční se rodiče rozhodnou nejčastěji z toho důvodu, že jim tradiční základní škola v okolí nevyhovuje. To jak přístupem učitelů, formou vzdělávání, využívanými metodami vzdělávání ale také rozsahem či náročností.

Analýza dat také ukázala, že spokojeni se základní školou jsou spíše ti rodiče, kteří základní školu pro své dítě vybírali. Vzhledem k tomu, že se do výběru základní školy aktivně zapojili a zjišťovali si dostupné informace o možnostech základního vzdělávání, vytvořili si díky tomu jasnější představu o tom, jaká kritéria by jejich vybraná škola měla splňovat. Tyto jejich požadavky jim pak pomohly zvolit tu základní školu, která jim bude s nejvyšší pravděpodobností vyhovovat.

Vzhledem k výsledkům mého šetření doporučuji všem školám, aby budovali dobrou komunikaci s rodiči a aby rodičům umožňovali navštěvovat ukázkovou výuku. Podpoří tím u nich důvěru a vytvoří tak základ ke zdravé spolupráci. Všem tradičním školám doporučuji, aby se snažily být školami inovativními, jedině tak se z nich stanou školy žádané.

Můj návrh a doporučení na další zkoumání je zjistit, s jakými konkrétními metodami ve výuce rodiče souhlasí, a naopak se kterými nesouhlasí. Zajímavé by bylo také porovnání životní úspěšnosti absolventů alternativních a tradičních škol.



## Seznam použitých informačních zdrojů

- *Alternativní školy* [online]. [cit. 2019-06-11]. Dostupné z: <http://www.alternativniskoly.cz/pouzite-terminy/historie-as/>
- BASL, Josef, MATĚJŮ, Petr, Jana STRAKOVÁ a Arnošt VESELÝ, ed. *Nerovnosti ve vzdělávání: od měření k řešení*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-032-2.
- BOURDIEU, Pierre. *The Field of Cultural Production, or: The Economic World Reversed*. Poetics [online]. 1983, 12: 311–356 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: [http://dx.doi.org/10.1016/0304-422X\(83\)90012-8](http://dx.doi.org/10.1016/0304-422X(83)90012-8).
- BREEN, Richard, John H. GOLDTHORPE. *Explaining Educational Differentials: Towards a Formal Rational Action Theory*. Rationality and Society [online]. 1997, 9 (3): 275–305 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1177/104346397009003002>.
- BURGESS, Simon, Ellen GREAVES, Anna VIGNOLES, Deborah WILSON. *Parental Choice of Primary School in England: What Types of School Do Different Types of Family Really Have Available to Them?* Policy Studies [online]. 2011, 32 (5): 531–547 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1080/01442872.2011.601215>
- BURIÁNOVÁ, Vladimíra. In Martina KOPECKÁ. *Lidové noviny: Máma má školu*. EDUin [online]. 4. července 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/lidove-noviny-mama-ma-skolu/>
- BUTLER, J. S., Douglas A. CARR, Eugenia F. TOMA, Ron ZIMMER. *Choice in a World of New School Types*. Journal of Policy Analysis and Management [online]. 2013, 32 (4): 785–806 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1002/pam.21711>.
- CARLSON, Deven. *School Choice and Educational Stratification*. The Policy Studies Journal [online]. 2014, 42 (2): 269–304 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1111/psj.12059>.

- ČÁP, David; In Bob KARTOUS. *Základem dobré komunikace s rodiči jsou srozumitelná pravidla*. EDUin[online]. 25. listopadu 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/david-cap-zakladem-dobre-komunikace-s-rodici-jsou-srozumitelna-pravidla/>
- ČÁPOVÁ, Hana. *Respekt: Co chtějí rodiče od školy*. EDUin [online]. Respekt, 2. září 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/respekt-co-chteji-rodice-od-skoly/>
- DARBY, Derrick, Argun SAATCIOGLU. *Race, Inequality of Opportunity, and School Choice*. Theory and Research in Education [online]. 2015, 13 (1): 56–86 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1177/1477878515572288>.
- *Efektivní učení ve škole*. Přeložil Dominik DVOŘÁK. Praha: Portál, 2005. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-556-3.
- ECHOLS, Frank, Andrew McPHERSON, J. Douglas WILLMS. *Parental Choice in Scotland*. Journal of Educational Policy [online]. 1990, 5 (3): 207–222 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1080/0268093900050301>.
- *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* 2002. Evropský soud pro lidská práva. [online]. European Court of Human Rights, European Council [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: [http://www.echr.coe.int/Documents/Convention\\_CES.pdf](http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf).
- FEŘTEK, Tomáš. In Hana ČÁPOVÁ. *Respekt: Do státních škol děti nedáme, raději založíme vlastní*. EDUin[online]. Respekt, 2. září 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/respekt-do-statnich-skol-deti-nedame-radeji-zalozime-vlastni/>
- FEŘTEK, Tomáš. *Lidové noviny: Spíše než poměr spokojených a nespokojených rodičů se školstvím se mění míra jejich informovanosti*. EDUin[online]. Lidové noviny, 3. září 2015 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/lidove-noviny-spise-nez-pomer-spokojenych-a-nespokojenych-rodicu-se-skolstvim-se-meni-mira-jejich-informovanosti/>
- GAMORAN, A. a R. D. MARE. *Secondary school tracking and educational inequality: Compensation, reinforcement or neutrality?* American Journal of Sociology [online]. 1989 [cit. 2019-01-04]. DOI: 10.1086/229114. Dostupné z: <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/229114>

- GAMORAN, Adam. *Secondary school tracking and educational inequality: Compensation, reinforcement or neutrality?* American Sociological Review [online]. American Sociological Association, 1992, 57(6), 17 [cit. 2019-01-04]. DOI: 10.2307/2096125. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/2096125>
- GLAESSER, Judith, Barry COOPER. *Using Rational Action Theory and Bourdieu's Habitus Theory together to Account for Educational Decision-making in England and Germany.* Sociology [online]. 2014, 48 (3): 463–481 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1177/0038038513490352>.
- GOLDTHORPE, John H. *Rational Action Theory for Sociology.* British Journal of Sociology [online]. 1998, 49 (2): 167–192 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.2307/591308>.
- GREGER, David a Jana STRAKOVÁ, ed. *Vnější diferenciace ve školním vzdělávání.* Orbis Scholae [online]. 2013, 7 (3), 7-10 [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.10>
- GREGER, David, Martin CHVÁL, Eliška WALTEROVÁ a Karel ČERNÝ. *Názory českých rodičů a veřejnosti na časné rozdělování žáků.* Orbis Scholae [online]. 2009, 3(3), 51-78 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363177.2018.198>
- HANUSHEK, Erik A. a Ludger WOESSMANN. *Does Educational Tracking Affect Performance and Inequality? Differences-in-Differences Evidence across Countries.* Economic Journal [online]. Royal Economic Society, 2005, C63-C76 [cit. 2019-01-04]. DOI: 10.3386/w11124. Dostupné z: <https://www.nber.org/papers/w11124>
- HECHTER, Michael, Satoshi KANAZAWA. *Sociological Rational Choice Theory.* Annual Review of Sociology [online]. 1997, 23: 191–214 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1146/annurev.soc.23.1.191>.
- HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy.* Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024711683.
- HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkumu a evaluace.* Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.

- JŮVA, Vladimír, Jarmila SVOBODOVÁ. *Alternativní školy*. Brno: Paido, 1996. ISBN 8085931-19-2
- KARTOUS, Bob. *Hospodářské noviny: Proč rodiče stále častěji vyhledávají nestátní školy?* EDUin [online]. 1. září 2015 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/hospodarske-noviny-proc-rodice-stale-castěji-vyhledavaji-nestatni-skoly/>
- KARTOUS, Bohumil. In Zdeňka TRACHTOVÁ. *iDNES.cz: Nechceme čekat, jestli budou mít děti štěstí na učitele*. EDUin[online]. 31. října 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/idnes-cz-nehceme-cekat-jestli-budou-mit-deti-stesti-na-ucitele/>
- KASÍKOVÁ, Hana a Jana STRAKOVÁ, ed. *Diverzita a diferenciacie v základním vzdělávání*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1911-8.
- KERCKHOFF, Alan C. *Secondary school tracking and educational inequality: Compensation, reinforcement or neutrality* *Effects of Ability Grouping in British Secondary Schools*. American Sociological Review [online]. 1986, 51(6) [cit. 2019-01-04]. DOI: 10.2307/2095371. Dostupné z: [https://www.researchgate.net/publication/271748322\\_Effects\\_of\\_Ability\\_Grouping\\_in\\_British\\_Secondary\\_Schools](https://www.researchgate.net/publication/271748322_Effects_of_Ability_Grouping_in_British_Secondary_Schools)
- KOCOURKOVÁ, J. Má populační politika v ČR perspektivu?. In *Populační politika: ano či ne: sborník textů: ekonomika, právo politika, č. 21/2002*. Praha: CEP, 2002.
- KOPECKÁ, Martina. *Lidové noviny: Máma má školu*. EDUin [online]. 4. července 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/lidove-noviny-mama-ma-skolu/>
- KOSTELECKÁ, Yvona. *Domácí vzdělávání a legislativa. Studie postkomunistických států střední Evropy*. Orbis Scholae [online]. 2014, 28 (1), 9-26 [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.2>
- KUNC, Tomáš. *Grafika: Připlatit za vzdělání pro dítě? Rodiče souhlasí*. In: Aktuálně.cz [online]. 31. 8. 2015 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/grafika-priplatit-za-vzdelani-pro-dite-rodice-souhlasí/r~5ba4e0ee4fbd11e594170025900fea04/>

- LUKEŠOVÁ, Jitka. In Zdeňka TRACHTOVÁ. *Státní škola je nesvobodná, dětem založíme vlastní, rozhodli se rodiče*. iDNES [online]. 24. října 2014 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rodicovske-skoly.A141024\\_114353\\_domaci\\_zt#utm\\_source=sph.idnes&utm\\_medium=richtext&utm\\_content=top6](https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rodicovske-skoly.A141024_114353_domaci_zt#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=top6)
- MATEJŮ, Petr, Jana STRAKOVÁ. *Role rodiny a školy v reprodukci vzdělanostních nerovností. Sociologický pohled na úlohu víceletých gymnázií ve světle výzkumu PISA 2000*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review [online]. 2003, 39 (5): 625-652 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://sreview.soc.cas.cz/cs/issue/32-sociologicky-casopis-czech-sociological-review-5-2003/513>
- MERTIN, Václav. *Pedagogicko-psychologické aspekty individuálního vzdělávání*. Pedagogika [online]. 2003, 4, 405-417 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1969&lang=cs>
- MOURALOVÁ, Magdalena. *Postoje českých učitelů k vnější diferenciaci žáků a možné hodnotové kořeny těchto postojů*. Orbis Scholae [online]. 2014, 7 (3), 11-26 [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.11>
- MŠMT (2013). *Vývojová ročenka školství 2003/04–2011/1*. Dostupné z <http://www.msmt.cz/statistika-skolstvi/vyvojova-rocenka-skolstvi-2003-04-2011-12>
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.
- PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy*. Gaudeamus, 1994. ISBN 80-7041-972-5.
- RABUŠIC, L. Pronatalitní politika: spíše chiméra, než spása. In *Populační politika: ano či ne: sborník textů: ekonomika, právo politika*, č. 21/2002. Praha: CEP, 2002.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní školy* [online]. 2017. MŠMT [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/43792/>



- RÝDL, Karel. *Pedagogické alternativy ve výuce po stránkách obsahové a organizační*. In: Vedení školy. Raabe, 1999, 1-36.
- SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. Pedagogika (ISV). ISBN 80-85866-33-1.
- SLAVIN, Robert E. *Achievement Effects of Ability Grouping in Secondary Schools: A Best-Evidence Synthesis*. Review of Educational Research [online]. American Educational Research Association, 1990, 60(3), 29 [cit. 2019-01-04]. DOI: 10.2307/1170761. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1170761>
- SÖDERSTRÖM, Martin, Roope UUSITALO. *School Choice and Segregation: Evidence from an Admission Reform*. Scandinavian Journal of Economics [online]. 2010, 112 (1): 55–76 [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-9442.2009.01594.x>.
- STRAKOVÁ, Jana a Jaroslava SIMONOVÁ. *Výběr základní školy v ČR a faktory, které jej ovlivňují*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review [online]. 2015, 51 (4), 587-606 [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.13060/00380288.2015.51.4.208>
- STRAKOVÁ, Jana, Vladimíra SPILKOVÁ, Jaroslava SIMONOVÁ, Hana FRIEDLEANDAEROVÁ a Tomáš HANZÁK. *Názory učitelů základních škol na potřebu změn ve školním vzdělávání*. Orbis Scholae [online]. 2013, 7 (1), 79-100 [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://doi.org/10.14712/23363177.2015.27>
- STRAKOVÁ, Jana. In J. Basl, P. Matějů, J. Straková a A. Veselý, ed. *Nerovnosti ve vzdělávání: od měření k řešení*. (s. 404–421) Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-032-2.
- ŠKODA, Jiří a Pavel DOULÍK. *Psychodidaktika: metody efektivního a smysluplného učení a vyučování*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3341-8.
- *Školský zákon č. 561/2004 Sb.: aktuální znění* [online]. MŠMT, 2004 [cit. 2019-01-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561/zneni-20180901>
- ŠTECH, Stanislav. *Škola, nebo domácí vzdělávání? Teoretická komplikace jedné praktické otázky*. Pedagogika [online]. 2003, 4, 418-436 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1966&lang=cs>

- ŠTĚTOVSKÁ, Iva. In Ilona GILLERNOVÁ, Vladimír KEBZA a Milan RYMEŠ.  
*Psychologické aspekty změn v české společnosti: člověk na přelomu tisíciletí.*  
Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2798-1.
- ŠULOVÁ, Lenka. In Ilona GILLERNOVÁ, Vladimír KEBZA a Milan RYMEŠ.  
*Psychologické aspekty změn v české společnosti: člověk na přelomu tisíciletí.*  
Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2798-1.



## Seznam příloh

### Příloha číslo 1 – Dotazník pro rodiče

#### Výběr základní školy

Milí rodiče,

pokud je Vaše dítě žákem 1. či 2. ročníku ZŠ, věnujte prosím několik minut svého času k vyplnění následujícího dotazníku, který zjišťuje postoje rodičů k výběru základních škol pro své dítě.

Dotazník je samozřejmě anonymní a jeho výsledky budou sloužit jako podklad pro výzkumnou část bakalářské práce na téma "atraktivita alternativních základních škol pro rodiče".

#### 1. Kraj, ve kterém Vaše dítě chodí do školy:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Hlavní město Praha
- ☐ Středočeský kraj
- ☐ Jihočeský kraj
- ☐ Plzeňský kraj
- ☐ Karlovarský kraj
- ☐ Ústecký kraj
- ☐ Liberecký kraj
- ☐ Královéhradecký kraj
- ☐ Pardubický kraj
- ☐ Kraj Vysočina
- ☐ Jihomoravský kraj
- ☐ Olomoucký kraj
- ☐ Moravskoslezský kraj
- ☐ Zlínský kraj

## 2. Jaký druh školy Vaše dítě navštěvuje

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ tradiční školu
- ☐ Montessori školu
- ☐ Waldorfskou školu
- ☐ Daltonskou školu
- ☐ Jenskou školu
- ☐ komunitní školu
- ☐ lesní/přírodní školu

☐ Jiná...

## 3. Jak jste se o této škole dozvěděli?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- ☐ od rodičů dětí, které tuto školu navštěvují
- ☐ na internetu
- ☐ v mateřské škole
- ☐ v pedagogicko – psychologické poradně
- ☐ na seminářích či kurzech

☐ Jiná...

## 4. Zjišťovali jste informace i o jiných alternativách základních škol?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ ano    ☐ ne

## 5. Zvažovali jste při výběru základní školy pro své dítě více než jednu základní školu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ ano    ☐ ne

## 6. Co Vás podnítilo k tomu se o výběr základní školy pro své dítě zajímat?

7. Které faktory pro Vás byly při výběru základní školy rozhodující?

8. Z jakého důvodu jste přihlásili Vaše dítě právě na tuto základní školu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ vlastní pozitivní zkušenost s touto školou

☐ pozitivní zkušenost vašich blízkých

☐ dobrá pověst školy

☐ dobrý dojem ze dne otevřených dveří

☐ dobrá dostupnost z místa bydliště

☐ nespokojenost s jinou základní školou

☐ Jiná...

9. Pokud srovnáte školu svého dítěte se školou, jak ji znáte ze svého dětství, v čem se tyto dvě školy liší?

10. V čem spatřujete přednosti této školy?

11. V čem by se tato škola mohla zlepšit?

12. Jak jste se svým výběrem této základní školy pro své dítě spokojeni?

Nápověda k otázce: *1 - Nejméně spokojen/a; 10 - Absolutně spokojen/a*



/ 10

### 13. Jak velké množství knih máte v domácnosti?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ méně než 200 knih
- ☐ více než 200 knih

### 14. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ základní vzdělání
- ☐ střední odborné vzdělání s výučním listem
- ☐ úplné střední vzdělání s maturitou
- ☐ vyšší odborné vzdělání
- ☐ bakalářské vzdělání
- ☐ vysokoškolské vzdělání
- ☐ vysokoškolské doktorské vzdělání

Příloha číslo 2 – Odpovědi na otázku číslo 7

<b>Odpovědi na otázku č. 7: Které faktory pro Vás byly při výběru základní školy rozhodující?</b>
Učitel
Pověst školy, školní aktivity
Dostupnost bez dojíždění
Pro první stupeň to zatím úplně neřeším. S třídní učitelkou jsme velmi spokojení.
Vzdálenost školy od domova, lepší vyučování než v předešlé škole
Bydliště
Méně dětí ve třídě, rodinná atmosféra
Dojezdnost, docházka 1-2 dny v týdnu, cena
portfoliový způsob přezkušování
Blízkost, kamarádi, tradiční základní škola
Vzdálenost, platby
Pověst školy a dostupnost.
Nechci podporovat segregaci, dítě má chodit do nejbližší školy a ta má být stejně dobrá jako všechny ostatní
Kvalita výuky.
Přístup k dětem, brána v potaz individualita dítěte
Nemám na výběr
Slušné jednání k dětem
Bohužel finance, dále způsoby učení, pověst školy, její pracovníci, dostupnost
místo (okolí-příroda), sociální úroveň školy, průvodci
Kladné reference na učitele, vysoká úroveň školy
Menší počet dětí ve třídě, individuální přístup
Vzdálenost od bydliště a fakt, že na školu mířili spolužáci z MŠ
v místě bydliště
Učitelský sbor, osnovy, kroužky
Kroužky, vzdálenost od bydliště
Dostupnost
Metody práce. Dostupnost
Dostupnost, škola v místě bydliště
Spokojenost rodičů, menší kolektiv
Kolektiv učitelů, zpětná vazba rodičů
Dojem
Viz předešlá otázka
Způsob výuky, velikost školy, slovní hodnocení, atmosféra na škole
Koncepce školy
přístup učitelů k dítěti, forma výuky
celkové pojetí školní výuky – respektující přístup, demokratické principy, poměr klasického učiva vs. "výuky" dovedností a postojů, klima školy, osobnosti vyučujících/průvodců
Dostupnost (autobus z místa bydliště), výtvarné zaměření, modernizace školy
Recenze ostatních rodičů, výsledky zvolené ŽŠ
kamarádi



Vzdálenost, kvalita výuky, pověst školy
Kvalita výuku
Prostředí, dostupnost, učitelé, kamarádi
Kvalitní pedagog
Domov, kamarádi dítěte ze školky
Dochodová vzdálenost
stali zaměstnanci, kroužky, projekty, jazyky, počet absolventů, kteří se dostali na SŠ
Klima, výsledky
Dostupnost, přátelé, spolupráce, komunikace, výsledky
Počet dětí ve třídě, škola, kde si jsou všichni rovni, dítě pracuje svým tempem a učí se pouze to, v čem vidí smysl...
Měnili jsme v průběhu 1. třídy, kvůli kvalitě vzdělávání a přístupu pedagogů
Dálka, styl učení, učitelky
ŠVP, reference, osobní náhled do výuky
Spádovost
Přátelské prostředí – učitel, kolektiv...
bez domácích úkolů, respektující přístup, část výuky venku, malý a věkově smíšený kolektiv
Individualizace, respekt
Rodinná atmosféra
vzdálenost od domu, pověst školy
Respektující přístup, vzdálenost
Vybavení školy, podmínky pro výuku
Dostupnost školy, bezplatná docházka, prostředí školy (žijeme v oblasti, kde je spousta problémových lokalit)
Úroveň, vzdálenost od domu
Atmosféra školy, způsob práce se žáky, prostředí
Malá škola s individuálním přístupem, kvalita vzdělávání
Vybavení školy, učitele, ŠVP.
kvalita
Snížený počet žáků, individuální přístup, mnoho aktivit v rámci školního,
přístup k výuce, reference, osobní dojem
Dojíždění, kamarádi, doprovázení dětí na autobus učitelkou
Místo
respektující přístup ke vzdělávání
dostupnost, kvalita
Nevybírali jsme
Kvalita výuky a dostupnost
Nevybírala jsem
Individuální čas na dítě
Vzdálenost od domova
Dobré zázemí, dobrý vztah k dětem
Malá studijní skupina, individuální přístup a tempo výuky, příjemná paní učitelka
způsob výuky cizích jazyků, zkušenosti rodičů
Respektující a individuální přístup k dítěti
Individuální přístup, počet dětí, přístup k výuce

Úroveň a atmosféra školy
Přístup k dítěti, jeho dovednostem a schopnostem
vybrali jsme školu v místě bydliště
Blízkost domova, dochozí vzdálenost do všech kroužků v okolí ZŠ je i DDM.
Vlastní zkušenost s přístupem školy, dostupnost v místě bydliště
Reference a dostupnost. V případě 2. školy by musel syn přecházet přes nebezpečnou cestu
Vzdálenost, kvalita výuky
Dostupnost.
Individuální přístup k dítěti, možnost úpravy učiva, menší kolektiv
blízkost domova kvalita výuky. povědomí o škole
místo bydliště
Vstřícnost pedagogů, dostupnost a aby se tam dítě cítilo dobře
Reference, prostředí
Blízko domova kladné hodnocení
Dostupnost, malý počet žáků ve třídě
Reference, učitelé
Dostupnost

Príloha číslo 3 – odpovedi na otázky číslo 10 a 11 od respondentů, jejichž děti navštěvují tradiční základní školu.

Tradiční ZŠ	
přednosti	nedostatky
Navštěvují sourozenci	Ve všem
Výborní učitelé, třídy s rozšířenou výukou hudební výchovy a sportovní třídy	Inovace prostor
Kolektivnost sportovnost aktivita	Jenom v ničem
null	V komunikaci učitelé s rodiči
Učitelé, vzdálenost školy	Přístup k dětem, kteří jsou šikanováni
Bohužel v ničem	Práce s rodiči
Je v místě bydliště.	Jsem spokojená.
Méně žáků ve třídě, individuální přístup, rodinná atmosféra	null
umí pracovat s domácími školáky	v ničem, naprosto vyhovuje našim potřebám
Blízkost	Technické vybavení.
Je blízko	Více propojovat předměty... Bohužel starší třídní se nemá moc ke změnám
Dobrá dostupnost.	Nic mě nenapadá.
Spádovost !!!!	Komunikace, participace, robotizace,.
Rozšířená výuka angličtiny a pc. Druhý jazyk ruština.	Ještě více angličtiny.
Je blízko, bez dojíždění.	Přístup k individualitě dětí
Umí pracovat s dětmi s SPU	Lepší vybavení
Mala škola, rodinné prostředí	Snížit tlak na účast na častých školních akcích po vyučování
Výuka cizích jazyků (3 jazyky), škola je menší	Trochu se oprostit od těch zaběhlých standardů, neřešit zbytečnosti, více nechat děti samy sebou
Třídní učitelka	V menším počtu žáků...rozčlenit žáky do více tříd
je v místě bydliště, menší kolektiv	Paní ředitelka
Sportovní třídy	více kroužků
Menší počty ve třídách	Více aktivit s rodiči
Nové vedení	Nevím
Dostupnost, vyhovující metody, nad se nadšení dětí	Počet míst v ŠD
Dostupnost	Méně studentů
Skvělý přístup učitelů k žákům i rodičům	Komunikace s rodinou
Blízko domova	Vybavenost – ale to je otázka financování "shora"
Rozšířená Hv, blízkost od domova	Kuchařky v jídelně
Viz bod předtím.	Nic mě nenapadá
Mladý a pokrokový ředitel, Montessori třída, provázanost s rodiči, slovní hodnocení	Bohužel jsme neměli štěstí ani na učitelku ani na vychovatelku.
Fajn pedagogický sbor	Více celoškolních projektů
Výtvarné, hudební a všeobecné zaměření -> rozvoj talentu	Větší otevřenost inovacím
Zaměření na sport, mnoho aktivit pro děti	Komunikace s rodiči
v ničem	výběr učitelů
Umělecké zaměření	Nevím

Blízkost k domovu	Lepší venkovní sportoviště
Dobrá dojezdnost, kvalitní výuka	Informovanost rodičů, elektronické ŽK, více řešit první známky šikany
Kolektiv blízkých si dětí,	Učitelský sbor – lehké zhoršení
Rozšířená výuka jazyků	Materiální vybavení, více míst v družině
Komunikace s rodiči	Mám výhrady pouze k jedné učitelce. Doufám, že v příštím roce ji mít nebude.
Normální škola v místě bydliště	Má málo prostor
V její dostupnosti	V informovanosti a vstřícnosti
Kvalitní pedagogové.	Nabídka kroužku a volnočasových aktivit (ve městě není ani DDM).
Přístup k handicapovaným žákům	Ve výběru žáků
Dobré klima	Vybavenost
Paní učitelka	V ostatních vyučujících a přístupem k dětem
Rodinná atmosféra	Nemusela by hodnotit známkami
je velmi malá, až rodinná	zatím bez problémů
Kvalitní kantoři	Nic mě nenapadá
Je blízko, není v lokalitě s problémovými žáky, takže se tu nemusí řešit agresivní chování a pod, jsou to jen výjimky	Určitě by se mi líbilo, kdyby nemuseli být děti ve třídách po 30ti, také výuka v takovém počtu bývá neefektivní pro pomalejší žáky atd.
Dobrý kolektiv dětí ve třídě	Vyměnit ředitelku, která omezuje dobré kantory
Malá škola, hodně času tráví venku. 1.-4.třída nezvoní, učitelé si určují konec hodiny sami. Slovní hodnocení 1-3 třída. Celková atmosféra	Vybavení zahrady
Mala škola s individuálním přístupem	Nenapadá mě nic
Naprostá spokojenost ve všech směrech	snížení počtu žáků ve třídách
kvalitní pedagogové, jasná pravidla, která se dodržují	omezit některé otravné doprovodné akce, které časově zatěžují rodiče a k ničemu nejsou
Příprava na další studium	Více projektového vyučování, více učení venku
Místo	Nepoužívat genetickou metodu u všech prvňáků (tj. i u těch, kterým zjevně nevyhovuje).
naučí děti, má k nim dobrý přístup	Důslednost
Lidskost, přátelskost, vstřícnost, fantazie	Více kroužků
Velmi kvalitní úroveň výuky, stabilní pdg. sbor, důraz na sportovní aktivity	Nic
Blízkost bydliště	v komunikaci s rodiči
Že se všichni znají	Nafouknout prostory 😊
Pracuji tam	druhý stupeň
naučí	V komunikaci s rodiči při problémech, zástupnost při dlouhodobém výpadku učitele (zejména v první třídě je to opravdu horor – aktuálně prožíváme); učitelky by mohli být víc empatické, a míň známkovat.
Vstřícný přístup k dětem i rodičům	Nabídnout větší výběr kroužků
je v místě bydliště	Asi v ničem
Matematika Hejného	Mít možnost výběru (všichni žáci jedou matematiky dle Hejného), nařídít se pravidlem "Nejslabší určuje tempo celé třídy."
Je blízko a syn je zatím spokojen a chodí tam rád	Nic, co by bylo reálné, mne nenapadá.
Jazyky, náročnost, mimoškolní aktivity	Nemám výhrady
Slovní hodnocení, prvky Začít spolu, spolupráce rodič – dítě – učitel	v ničem

Snaží se	v ničem, vše je OK
Práce s nadanými dětmi, zájem o děti a jejich rozvoj, spolupráce s rodiči	Méně žáků ve třídě, více tělocviku
blízkost k domovu, kamarádi	Spojené hodiny s jiným ročníkem, jídelna, nabízet víc kroužků
soutěže, kroužky	Méně problémových dětí a asistentu – nespádových dětí
Náročná, ale aspoň vytvoří dobrý základ	Nevím
Malý počet žáků ve třídě	Nevím
Komunikace s rodiči, dětmi	
Blízko domova	Ve všem